Ніва
ТЫДНЁВІК ГП БГКТ
№ 46 (872) ГОД XVII БЕЛАСТОК 12 ЛІСТАПАДА 1972 г. ЦАНА 60 гр.

Валя Мароз — дэлегат на VII з'езд БГКТ у выставачнай зале таварыства. Фота Цаф — П. Савіцкі.

У Нацыянальнай камісіі ВК ПАРП

24 кастрычніка г.г. у ГП БГКТ адбылося пасяджэнне Нацыянальнай камісіі Ваяводскага камітэта Польскай аб'яднанай рабочай партыі ў Беластоку, прысвечанае ацэнцы VII з'езду БГКТ і галоўным напрамкам культурна-асветнай працы таварыства ў 1972/73 годзе.

Інфармацыю аб адной і другой справе зрабіў сакратар ГП БГКТ Янка Зенюк. Камісія высока ацаніла VII з'езд БГКТ, а таксама і планы таварыства на бліжэйшы перыяд. У іх, падкрэслівалі члены камісіі, асабліва істотным з'яўляецца: актывізацыя моладзі ў напрамку грамадска-гаспадарчага развіцця рэгіёна, кантакты з польскім асяроддзем і з іншымі нацыянальнымі асяроддзямі, асабліва ў святкаванні 50-годдзя ўтварэння СССР і іншых супольных мерапрыемствах. Камісія таксама прыйшла да вываду, што дагэтуляшнія дасягненні БГКТ сведчаць аб тым, што перад Прэзідыумам і Галоўным праўленнем нашага таварыства можна ставіць вышэйшыя патрабаванні, мэтай якіх было б узняццё на вышэйшы ўзровень культурна-асветнай і арганізацыйнай працы ў асяроддзі. Між іншым, камісія прапанавала правесці сустрэчу кіраўніцтва БГКТ з кіруючымі дзеячамі іншых нацыянальных таварыстваў, каб маглі яны падзяліцца арганізацыйным вопытам. (рл)

У Прэзідыуме ГП БГКТ

28 кастрычніка г.г. адбылося чарговае пасяджэнне Прэзідыума Галоўнага праўлення Беларускага грамадска-культурнага таварыства. У парадку дня стаялі наступныя справы: абмеркаванне праграмы нарады старшынь гурткоў БГКТ, напрамкі працы літаратурнага аб'яднання «Белавежа» ў святле пастаноў VII з'езду БГКТ, інфармацыя аб стане конкурсаў, арганізаваных БГКТ, і ўнесеныя справы.

На гэтым пасяджэнні Прэзідыум ГП БГКТ вырашыў аб'явіць конкурс на рэпертуарны матэрыял для гурткоў мастацкай самадзейнасці і склікаць ў лістападзе г.г. сход літаб'яднання. Прэзідыум зацвердзіў таксама новы склад праблемных камісій. У гэтай кадэнцыі будуць працаваць тры камісіі ГП БГКТ: культурная, асветная і этнаграфічная. У іх, апрача членаў ГП БГКТ, увайшлі спецыялісты — актыўныя дзеячы БГКТ.

Нарада старшынь гурткоў БГКТ

29 кастрычніка г.г. у памяшканні ГП БГКТ адбылася нарада старшынь гурткоў нашага таварыства, прысвечаная задачам гурткоў у святле пастаноў VII з'езду БГКТ. Нарада прайшла ў творчай актыўнасці і напэўна будзе спрыяць шырэйшаму разгортванню бэгэкатоўскай дзейнасці.

Шырэй аб нарадзе напішам у наступным нумары.

НА НІВЕ БГКТ

Асенні візіт у Паўлах

На БГКТ-оўскую ніву запрашаем сёння нашу добрую знаёмую Валянціну Амельянюк, а цяпер, як выйшла яна замуж за Аркадзія Мароза — Валянціну Мароз, разам з усёй вёскай Паўлы. Ды калі ўжо пачалі пра прыватнае жыццё Валі, то і больш варта сказаць аб ім: муж Валі — Арак — механік, працуе ў паўлаўскім сельскагаспадарчым гуртку і разам з бацькамі на гаспадарцы. Належыць да моцнай і трывалай у Паўлах групы маладых мужчын, прымаючых удзел у грамадскім жыцці вёскі, а таксама ў драмгуртку, якім кіруе Валя і які ставіць п'есы толькі добрыя і толькі па-беларуску. Аркадзій Мароз не надта размоўны, але Валя — жывое серабро. Таму яна можа рабіць і рашаць так многа. І ўсё выходзіць. Новая Валіна сям'я жыве ў сімпатычнай згодзе. Ужо ёсць сын, які расце на пацеху бацькам.

Валя Мароз стала ў новым школьным годзе дырэктарам 8-класнай школы ў Паўлах. Іхняя школа перасялілася цяпер у пабудаваны грамадскім чынам будынак, які пачаткова прызначаўся на святліцу. Але... будзе і святліца. І, як верыць Валя, нават ужо ў лістападзе, «бо тыя, што рамантуюць стары будынак школы на святліцу, людзі пэўныя і стараюцца».

У новым пасляшкольным будынку паўлаўскай святліцы знойдзе нарэшце прытулак клуб агародніка — першы такі клуб у Беластоцкім ваяводстве, поўнасцю абсталяваны гароднінна-пчалярскай спулдзельняй у Бельску. Знойдзе там месца і вясковая бібліятэка, і беларускі драмгурток, які не спыняе і не думае спыняць свайго трыумфальнага паходу. (Паўлаўскі самадзейны тэатр з'яўляецца найлепшым у беларускім таварыстве за некалькі апошніх год).

Як цяжка здабыць беларускія п'есы, аб гэтым аж зачаста гаворым і аб гэтым найлепш ведаюць кіраўнікі беларускіх драмгурткоў. Але Валя мае і ведае і тут свае дарогі, якія даводзяць яе да мэты. Не лянуецца пісаць, пераапрацоўваць, шукаць і стукаць у кожныя дзверы. І гэтак наладзіла непасрэдны кантакт з мінскімі культурнымі ўстановамі і кнігарнямі ў Беларусі, а яны ёй прыслалі і прысылаюць зборнікі п'ес. Не ўсе падыходзяць, але дзеля чаго ж творчы розум і адукацыя? Ведаем жа Валю Мароз з яе вялікіх пастановак «Немцаў» Леана Кручкоўскага, перакладзеных ёю ж на беларускую мову, ведаем моцную повесць Марыі Шулецкай пра Райск, якую таксама Валя апрацавала і ставіла на сваёй сцэне.

Прыемна і працавіта праходзяць мінуты размовы ў настаўніцкім пакоі паўлаўскай школы. Гэты пакой змяшчаецца «на горцы», а за адзіным акном будучая святліца ў рамонце і паўлаўскія жоўта-зялёныя дрэвы. Валя закончыла свае ўрокі па польскай мове, я чула, як задавала яна дзецям хатнюю працу на фанетыцы, а цяпер на маю

(Працяг на стар. 5).

Народны паэт Беларусі

II)

Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя разняволіла прыгнечаныя народы былой Расіі. Беларускі народ упершыню ў сваёй гісторыі атрымаў з рук Савецкай улады дзяржаўнасць, поўную свабоду і неабмежаваныя магчымасці для развіцця эканомікі і культуры рэспублікі.

Па-іншаму пачала гучаць у той час і песня Якуба Коласа. Багатае і шматграннае жыццё савецкай краіны з'явілася невычэрпнай крыніцай багатай і шматграннай літаратурнай дзейнасці беларускага паэта, магутны талент якога разгарнуўся цяпер на поўную сілу.

Глыбокае веданне жыцця, удумлівае назіранне над гістарычнымі працэсамі грамадства і пранікненне ў істоту гэтых працэсаў, разуменне перспектыў развіцця сваёй краіны па сацыялістычнаму шляху давалі Якубу Коласу магчымасць стварыць творы, у якіх праўдзіва, з пазіцый сацыялістычнага рэалізму адлюстроўваецца новая, савецкая рэчаіснасць. У творах савецкага часу пісьменнік услаўляе Кастрычніцкую рэвалюцыю, грандыёзнае сацыялістычнае будаўніцтва, індустрыялізацыю, калгасны лад, вольную працу вольных людзей, услаўляе Камуністычную партыю Савецкага Саюза — натхніцеля і арганізатара ўсіх перамог нашага народа.

Цэлы цыкл вершаў і аповесць «Дрыгва» прысвяціў Якуб Колас тэме барацьбы савецкіх людзей за Вялікую Кастрычніцкую сацыялістычную рэвалюцыю, супраць унутранай контррэвалюцыі і чужаземных захопнікаў у перыяд грамадзянскай вайны і іншаземнай інтэрвенцыі. Паэт складае гімны мужным абаронцам вялікіх кастрычніцкіх заваёў, услаўляе іх бяссмертныя подзвігі ў імя новага, вольнага жыцця.

У 20-ыя і 30-ыя гады Якуб Колас апявае подзвігі нашага народа на фронце мірнай працы, ён ганарыцца за сваю родную адноўленую Беларусь, якая пераўтварылася з адсталай ускраіны царскай Расіі ў магутную індустрыяльна-калгасную рэспубліку.

У перыяд, калі гітлераўскія разбойнікі накіравалі сваю знішчальную вайну на мірных людзей, а галоўны свой удар — на Савецкі Саюз, магутным набатам прагучалі вершы беларускага паэта, якія заклікалі савецкіх людзей і свабодалюбівыя народы свету аб'яднацца ў магутны, непераможны лагер і даць дастойны адпор агрэсару.

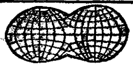
У творах ваеннага часу паэт з вялікай эмацыянальнай сілай апявае гераічныя подзвігі байцоў Савецкай Арміі

(Працяг на стар. 5).

Старшыня Прэзідыума Савета СССР М. Калінін уручае Якубу Коласу ордэн Леніна. Масква, 1939 г.

Падзеі ◊ Здарэнні ◊ Факты ◊ Каментарыі ◊ Весткі

 СВЕТ БССР ПОЛЬШЧА ВАЯВОДСТВА

СВЕТ

УПЕРШЫНЮ

Упершыню ў 27-гадовай гісторыі Арганізацыі Аб'яднаных Нацый у лістападзе г.г. старшынёй Савета Бяспекі будзе жанчына, маці шасцярых дзяцей. Паводле алфавітнай чаргі гэтая функцыя прыпала ў цякучым месяцы заходнеафрыканскай дзяржаве — Гвінеі. На чале дэлегацыі гэтай дзяржавы ў ААН ад жніўня г.г. стаіць 46-гадовая былая настаўніца і дзеяч жаночых арганізацый пані Кісэ.

Пані Кісэ з'яўляецца ў Гвінеі уплывовым палітыкам і паводле думак дыпламатычных кругоў магла б адыграць у будучыні ў гэтай краіне паважную палітычную ролю.

«ФАНТОМЫ» ДЛЯ ФРГ

Заходнегерманская ваенная авіяцыя атрымае ў 1973 годзе 175 амерыканскіх самалётаў — знішчальнікаў тыпу «Фантом». Адначасова трэба напомніць, што ФРГ атрымала ўжо 88 самалётаў гэтага тыпу.

АТАМ НА СЛУЖБЕ МІРУ

Генеральная Асамблея ААН абмеркавала даклад Міжнароднага агенцтва па атамнай энергіі — МАГАТЭ. Дэлегаты прынялі рэзалюцыю, у якой з задавальненнем адзначана значная роля, якую адыгрывала агенцтва ў справе мірнага выкарыстання атамнай энергіі. Дысанансам прагучала выступленне пекінскага прадстаўніка. Ён накінуўся з нападкамі на дагавор, пад якім стаяць подпісы абсалютнай большасці краін свету.

НАПРУЖАНАСЦЬ У ЧЫЛІ

Чылійская рэакцыя надалей узмацняе напружанасць у краіне. Асноўны яе метад для дасягнення гэтай мэты — адрыўныя дзеянні парламента, вярхоўнага суда, генеральнага кантралёра і кіраўніцтва, дзе правыя сілы маюць большасць. У апошнія дні яны распаўсюджваюць шырока разрэкламаваныя апазіцыйнымі сродкамі інфармацыі заявы аб тым, што меры ўрада, якія ён прымае па навядзенню парадку ў краіне, быццам бы «выходзяць за рамкі законнасці і канстытуцыі». Такія заявы маюць перш за ўсё на мэце падарваць вернасць узброеных сіл урада, як законнай улады, пасеяць сярод пэўнай часткі ваеннаслужачых сумненні ў законнасці яго дзеянняў.

НЕ БУДЗЕ ВЫКАРЫСТОЎВАЦЦА

Амерыканская ваенная база Сагаміхара (Японія) больш не будзе выкарыстоўвацца для рамонту ваеннай тэхнікі, пашкоджанай у В'етнаме. Як заявіў міністр замежных спраў Японіі М. Ахіра, на базу больш не будзе паступаць тэхніка з Паўднёвага В'етнама, а танкі, што знаходзяцца цяпер на базе, не будуць накіроўвацца ў гэты раён. Аб гэтым была дасягнута дагаворанасць паміж японскімі і амерыканскімі ўладамі.

СУПОЛЬНЫ КАСМІЧНЫ ПАЛЁТ

Дырэкцыя амерыканскага касмічнага агенцтва паінфармавала, што супольны савецка-амерыканскі касмічны палёт адбудзецца 15 ліпеня 1975 года. У гэты ж дзень наступіць старт савецкага карабля, а праз пяць дзён — амерыканскага. Абодва караблі спалучацца, а іх экіпажы складуць сабе візіты. (ак)

БССР

ПРА САЦЫЯЛІСТЫЧНАЕ СПАБОРНІЦТВА

У Мінску адбылася навукова-практычная канферэнцыя кіруючых работнікаў прафсаюзных органаў БССР, прысвечаная абмеркаванню тэмы «Аб далейшым развіцці ленінскіх прынцыпаў арганізацыі сацыялістычнага спаборніцтва на сучасным этапе». Сацыялістычнае спаборніцтва разгарнулася асабліва шырока за дастойную сустрэчу 50-ай гадавіны ўтварэння Савецкай дзяржавы і 55-ай гадавіны Вялікага Кастрычніка. Для прыкладу: мастальшчыца падрыхтоўчага аддзялення ткацкай вытворчасці Баранавіцкага бавоўнянага камбіната Любоў Велясевіч ад пачатку года вырабіла звыш плана тысячы метраў тканіны, трактарыст Лагойскага будаўніча-мантажнага ўпраўлення меліярацыі Пётр Жураўскі сістэматычна перавыконвае зменныя нормы, калектыў Мінскага падшыпнікавага завода абавязаўся выканаць план апошняга квартала г.г. да 10 снежня, а план першага квартала наступнага года — да 10 сакавіка, даяркі жывёлагадоўчай фермы калгаса «Аснежыцкі» Пінскага раёна датэрмінова выканалі план другога года пяцігодкі, рабочыя льнокамбіната ў Оршы звышпланавых заданняў выпусцілі ўжо больш чым мільён квадратных метраў тканін. Такая ж стваральная праца ідзе па ўсёй Савецкай Беларусі.

ПОЛЬСКІЯ ВЕТЭРАНЫ ВАЙНЫ У МІНСКУ

Нядаўна прадстаўнікі беларускага рэспубліканскага савета ветэранаў вайны гасцілі ў сябе польскую дэлегацыю ветэранаў другой сусветнай вайны, якую ўзначальваў генеральны сакратар Саюза барацьбітоў за свабоду і дэмакратыю (ЗБоВіД) Якуб Краеўскі. У саставе дэлегацыі знаходзіліся ваенныя гісторыкі, прадстаўнікі палітупраўлення Польскага Войска і галоўнай камісіі па расследаванню гітлераўскіх злачынстваў у Польшчы. Дэлегацыя пазнаёмілася са сталіцай БССР, пабывала ў Музеі Вялікай Айчыннай вайны, наведала Курган Славы і мемарыяльны комплекс «Хатынь», правяла сустрэчы з рабочымі прадпрыемстваў і студэнтамі, якім польскія гісторыкі прачыталі лекцыі аб нашай краіне.

ПАЛЁНІКА

Як падае «Літаратура і мастацтва», у Мінску паявіліся ў апошнім часе дзве кніжкі, вартыя нашай увагі. Гэта (на рускай мове) «Революционная борьба трудящихся Польши и Западной Белоруссии против пригнёта буржуазии и помещиков. 1918—1939», аўтарам якой з'яўляецца А. Мацко. Яна выйшла ў выдавецтве «Беларусь» тыражом у паўтары тысячы экземпляраў. Другую кнігу надрукавала выдавецтва «Мастацкая літаратура». Яе загаловак — «Горад мільённы і мы. Паэзія чырвонай Лодзі». Гэта зборнік вершаў польскіх паэтаў у перакладзе на беларускую мову. Кніжка налічвае 208 старонак. Вершы расказваюць аб жыцці рабочых, іх барацьбе з капіталістамі і сённяшнім дні ў Лодзі.

У ГОНАР ПЕСНЯРУ

90-годдзе народнага песняра Якуба Коласа сталіца БССР ушанавала ўстаноўленнем на плошчы імя паэта мемарыяльнага комплексу, цэнтрам якога з'яўляецца бронзавы помнік Якубу Коласу. (вр)

ПОЛЬШЧА

ПАСЯДЖЭННЕ ПАЛІТБЮРО І ПРЭЗІДЫУМА ЎРАДА

30 кастрычніка адбылося супольнае пасяджэнне Палітбюро ЦК ПАРП і Прэзідыума ўрада, на якім быў разгледжаны і прыняты грамадска-гаспадарчы план развіцця краіны на 1973 год. У прадпасылках праекта плана прадбачваецца замацаванне высокай дынамікі росту прадукцыі, яшчэ большая прадукцыйнасць працы і зніжэнне выкарыстоўвання будаўнічых і іншых матэрыялаў. Важным элементам плана на 1973 год з'яўляецца таксама інтэнсіўнае развіццё гаспадарчага супрацоўніцтва з краінамі РВПГ, павышэнне таваразваротаў у замежным гандлі і рост удзелу Польшчы ў міжнародным падзеле працы.

На заканчэнне пасяджэння Палітбюро і Прэзідыум урада прынялі пастанову ў справе прадаўжэння стабілізацыі цэн на асноўныя харчавыя прадукты і звярнуліся да членаў партыі і ўсіх працоўных з заклікам адносна павелічэння прадукцыйнай і грамадскай актыўнасці з мэтай хутчэйшага выканання пастаноў VI з'езду партыі.

НАРАДА САКРАТАРОЎ ВК ПАРП

31 кастрычніка адбылася нарада арганізацыйных сакратароў Ваяводскіх камітэтаў партыі, якая прысвячалася справам, звязаным са справаздачна-выбарнай кампаніяй у партарганізацыях, а таксама ажыццяўленню рэформы адміністрацыйных улад на вёсцы і стварэнню гмінных камітэтаў партыі.

Нараду вёў член Палітбюро, сакратар ЦК ПАРП Э. Бабюх.

ВІЗІТ Э. ГЕРКА

31 кастрычніка І сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк наведаў рабочыя калектывы Цэнтральнага канструктарскага бюро станкоў і вядучага станкабудаўнічага камбіната «І Мая». У час сустрэчы з І сакратаром ЦК ПАРП рабочыя абавязаліся лепш выкарыстоўваць сыравіну і матэрыялы, а таксама прынялі абавязацельствы дадатковай прадукцыі. Усе яны з задавальненнем прынялі вестку аб прадаўжэнні стабілізацыі цэн на асноўныя харчавыя прадукты і для падтрымкі гэтай пастановы Палітбюро абавязаліся больш прадукцыйна працаваць.

ВІЗІТ Г. ЯБЛОНСКАГА

Візіт у Венгрыю закончыў старшыня Рады Дзяржавы Г. Яблонскі. Гэты візіт мае вялікае значэнне для развіцця шырэйшых кантактаў паміж дзвюма дзяржавамі.

У час візіту яму было прысвоена званне honoris causa Будапешцкага універсітэта.

МІНІСТР БЕНГАЛІІ Ў ПОЛЬШЧЫ

3 лістапада І сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк і старшыня Рады Міністраў П. Ярашэвіч правялі сустрэчу з міністрам замежных спраў Народнай Бенгальскай Рэспублікі А. С. Азадай. На сустрэчы былі абмеркаваны справы гаспадарчага і гандлёвага абмену.

ЗВЫШПЛАНАВАЯ ПРАДУКЦЫЯ

Звышпланавую медзь даставілі дзяржаве рабочыя капальні «Любін». Апрача таго, яны поўнасцю выканалі свае абавязацельствы, прынятыя ў рамках акцыі «20 мільярдаў». (яц)

ВАЯВОДСТВА

ПЛЕНУМ ВК ПАРП

31 кастрычніка ў Беластоку адбылося пленарнае пасяджэнне Ваяводскага камітэта партыі. Тэмай пасяджэння была ацэнка гаспадарчых вынікаў у прамысловасці і сельскай гаспадарцы за тры кварталы гэтага года. У працы пленума ўдзельнічалі кіраўнік сельскагаспадарчага аддзела ЦК ПАРП тав. Я. Мазуркевіч, член ЦК тав. Л. Дэмянюк, намеснік члена ЦК тав. С. Багуцкі і інспектар арганізацыйнага аддзела ЦК тав. В. Главацкі. Адкрыў пасяджэнне першы сакратар ВК ПАРП З. Куроўскі. Мінутай цішыні пленум пачціў памяць памерлых нядаўна таварышаў Я. Стомпара — сакратара ВК партыі і Д. Госціка — намесніка кіраўніка арганізацыйнага аддзела ВК. Па прапанове З. Куроўскага пленум прыняў у члены ВК, члены экзекутывы і выбраў сакратаром ВК былога кіраўніка аддзела сельскай гаспадаркі і лясніцтва Прэзідыума ВРН С. Завадзінскага, а таксама прыняў у члены ВК і экзекутывы галоўнага рэдактара «Газеты Беластоцкай» М. Юрковіча.

Пленум праслухаў інфармацыю аб гаспадарчых выніках ваяводства ў прамысловасці і сельскай гаспадарцы за 9 месяцаў гэтага года. Сцверджана было, што за першыя тры кварталы наглядалася далейшае ўмацаванне грашоварынкавай раўнавагі ва ўмовах высокай дынамікі ўзросту даходаў насельніцтва. Існуе трывалая тэндэнцыя перавыканання планаў прадукцыі. Добрыя вынікі атрыманы таксама ў сельскай гаспадарцы. Шмат крытычных уваг у дыскусіі скіравана было ў бок арганізатараў інвестыцыйных працэсаў.

Пленум прыняў пастанову ў якой акрэслены дасягненні і найпільнейшыя заданні нашай гаспадаркі на бліжэйшы перыяд. «Ваяводскі камітэт ПАРП, — гаворыцца ў пастанове, — лічыць неабходным узмоцніць намаганні ў напрамку ўмацавання добрых тэндэнцый і сканцэнтраваць увагу на адмоўных з'явах у гаспадарцы». У пастанове выражаецца падзяка людзям працы Беласточчыны за працу і высокаэфектыўныя намаганні ў выкананні заданняў, пастаўленых VI з'ездам партыі.

ПАДСУМАВАННЕ

У Беластоку адбылася агульнакраёвая ўрачыстасць падсумавання конкурсу «Залатая веха». Конкурс датычыў мадэрнізацыі гаспадарчых будынкаў для жывёлагадоўлі. Аб значэнні гаспадарчага будаўніцтва для хуткага прыросту прадукцыі мяса і малака гаварыў у час падсумавання віцэ-міністр сельскай гаспадаркі М. Салецкі. Конкурс «Залатая веха» адбываецца ўжо восьмы раз. Сёлета ўзнагароджана было 10 новых будынкаў і 11 прыстасаваных. З нашага ваяводства ўзнагароджаны будынкі А. Бучынскага з Голдапі, М. Марысевіча з Мікалаеўкі (Аўгустоўскі павет) і А. Буйноўскага з Солак (Граеўскі павет).

УРАЧЫСТЫ ВЕЧАР

У тэатры імя А. Вянгеркі адбыўся ўрачысты вечар, прысвечаны 55-ай гадавіне Вялікага Кастрычніка. На ўрачыстасці прысутнічалі прадстаўнікі партыйна-ўрадавай дэлегацыі з Гродна П. Сіманаў, А. Рацкевіч і В. Бобрын. З дакладам выступіў І сакратар ВК ПАРП З. Куроўскі. Вечар закончыўся канцэртам Дзяржаўнага ансамбля песні і танца «Слёнск». (яч)

Niedziela — 12.XI.72
8.00 Program dnia. 8.05 TV Kurs Rolniczy. 8.40 Przypominamy, radzimy. 9.00 Dla młodych widzów: Teleranek. 10.20 „W obiektywie". 10.55 Gra orkiestra TV Katowice. 11.15 Piękności Faras (W kręgu mistrzów sztuki). 11.45 Dziennik. 12.00 Sportowy magazyn sprawozdawczy (sprawozdanie z II połowy meczu piłki nożnej Gwardia (Warszawa) — Ruch (Chorzów), sprawozdanie z meczu bokserskiego reprezentacji Związków Zawodowych Polska — ZSRR). 14.00 Przemiany. 14.30 „Muzyczny plon". 15.00 Dla dzieci: „Złote Wrota" — teatrzyk piosenki dziecięcej Telewizji Słowackiej w Koszycach. 15.50 „Prawa buszu" — film dokument. prod. franc. „Lwie łowy". 16.15 Turniej wiedzy politycznej studenckich kół ZMS i ZMW. 17.20 Kryteria. 17.35 Studio przebojów — program rozrywkowy TV NRD. 18.15 Tele-Echo. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Leonardo da Vinci" — film biograficzny prod. włoskiej — odc. III. 21.00 PKF. 21.10 Gra orkiestra Olega Lundstrema. 22.00 Magazyn sportowy.

Poniedziałek — 13.XI.72
15.20 i 22.50 Politechnika TV — Kurs przygotowawczy. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: Zwierzyniec. 17.25 Echo stadionu. 17.55 „Woda w niebezpieczeństwie" — film radz. 18.25 Kurier Białostocki. 18.45 Eureka. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr Telewizji: Bertold Brecht „Kaukazkie Koło Kredowe". 21.55 Spotkanie z pisarzem — Mieczysławem Piotrowskim. 22.25 Dziennik.

Wtorek — 14.XI.72
8.40 „Ring wolny" — film fabul. czechosł. 9.55 Dla szkół: kl. II lic. Język polski. Stanisław Wyspiański — „Noc listopadowa". 10.55 Dla szkół: kl. VI. Język polski. Walentyn Katajew — „Samotny biały żagiel". 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Oferty. 17.00 Magazyn medyczny. 17.30 Ekran Młodych. 19.10 Przypominamy, radzimy. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Filmy, które warto zobaczyć — „Początek" — film fabul. radz. 21.35 Kontakty. 22.05 Przeboje Charles Aznavoura i innych — franc. program rozrywk. 22.55 Dziennik.

Środa — 15.XI.72
8.25 „Początek" — film fabul. radz. 9.55 Dla szkół: kl. VIII. Historia. „Demokracja a rządy autorytatywne". 10.55 Dla szkół: kl. VII—VIII. Wychowanie plastyczne. „Jak patrzeć na rzeźbę". 11.55 Dla szkół: kl. VII. Historia. „Gdy naród do boju..." 12.45 Mechanizacja Rolnictwa — cz. I. 13.20 Mechanizacja Rolnictwa — cz. II. 13.50 Wybieramy zawód. 15.20 i 23.00 Politechnika TV — Kurs przygotowawczy. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla młodych widzów: Sekretarzyk Rodzinny. 17.10 Dla dzieci: Małe kino. 17.40 Informacje, Towary, Propozycje, 18.00 Bieg po zdrowie. 18.20 Kurier Warszawski. 18.40 „Dzisiaj na budowie" (mieszkaniowe progi). 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Dziwna śmierć pana de la Pivardiere" („Słynne ucieczki"). 21.05 Sprawozdanie z meczu piłki nożnej Walia — Anglia (Cardif). 22.35 Dziennik i wiadomości sportowe.

Czwartek — 16.XI.72
9.00 Dla szkół: kl. I lic. Język polski. Jan Kochanowski. 10.50 Dziwna śmierć pana de la Pivardiere" („Słynne ucieczki"). 14.00 Matematyka w szkole. Dodawanie i odejmowanie liczb — cz. III. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla młodych widzów: Ekran z bratkiem. 17.45 ZSRR — 50. Program przygotowany przez TV Radziecką. 19.15 Przypominamy, radzimy. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Skarb trzech łotrów" — film TVP. 21.10 „Gra wielu, wygra jeden!" — program publicystyczny. 21.45 Ekspres Nr 13. 22.10 Dziennik i wiadomości sportowe.

Piątek — 17.XI.72
8.50 „Skarb trzech łotrów" — film TVP. 9.55 Dla szkół: kl. I—III lic. Wychowanie techniczne. „Człowiek i maszyna". 10.55 Dla szkół: kl. VIII. Wychowanie obywatelskie. „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej postanawia..." 15.20 i 22.50 Politechnika TV — Kurs przygotowawczy. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: „Pora na Telesfora". 17.25 Nie tylko dla pań. 17.45 Swietłana Bezanowa i jej piosenki. 18.05 Kurier Mazowiecki. 18.25 Poligon. 18.55 Turystyka i wypoczynek. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Ryby i rybacy" („Delta Dunaju") — film dokument. rumuński. 20.30 Panorama tygodnia. 21.10 „Zaprzeczenie macierzyństwa" („Proszę wstać. Sąd idzie"). 22.20 Dziennik i wiadomości sportowe.

Sobota — 18.XI.72
9.00 „Wieczór kawalerski" — film fabul. USA. 10.30 „Ryby i rybacy" („Delta Dunaju") — film dokument. rumuński. 14.45 Program dnia. 14.50 Program I proponuje. 15.10 Redakcja szkolna zapowiada. 15.25 Telereklama. 15.50 Dziennik. 16.00 Dla młodych widzów: „Starcie" („Czy lubisz piosenkę?"). 16.30 Dla młodych widzów: „Fizyka naszego wieku" telekonkurs. 17.00 Sprawozdanie z międzypaństwowego meczu bokserskiego Polska — NRD. 19.45 Dobranoc. 19.55 Monitor. 20.40 „Wieczór kawalerski" — film fabul. USA. 22.00 Dziennik i wiadomości sportowe. 22.30 Mała Scena Teatru Rozrywki: T. Kwiatkowski „Lekcja miłości". 23.00 „Prorocze sny Wery" („Opowieść z życia wyższych sfer") — seryjny film czechosł.

Piątek, 10 listopada
7.45 Film fab. 10.20 Filmy dokument. 11.20 Szkoła szachów. 14.00 Program dnia. 16.00 Nowiny. 17.00 Białoruś. 19.00 Czas. 19.30 Koncert.

Sobota, 11 listopada
7.00 Program dnia. 7.30 Koncert. 7.45 Przegląd międzynarodowy. 8.00 Szkatułka muzyczna. 8.15 Białe i czarne. 8.40 Koncert. 9.45 Film fab. 11.45 Film animowany. 13.00 Hokej. „Chemik" (Woskresieńsk) — CSKA. 15.15 Świat socjalizmu. 15.40 Film dokument. 16.00 Nowiny. 17.20 Film fab. 19.00 Czas. 21.00 Koncert.

Niedziela, 12 listopada
7.00 Program dnia. 9.00 Film animowany. 10.10 Tańczcie z nami. 10.40 Wszechzwiązkowy festiwal twórczości ludowej. 13.0 Hokej. „Skrzydła Rad" — Spartak. 16.45 Klub filmowy. 17.45 Spektakl TV. 19.00 Czas. 19.30 c. d. spektaklu 20.45 Śpiewa D. Hnaciuk.

VII З'ЕЗД БГКТ

Сардэчныя прывітанні і пажаданні

(ВЫСТУПЛЕННЕ АНТОНА СЕРАДНІЦКАГА — НАМЕСНІКА СТАРШЫНІ ПРЭЗІДЫУМА ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ УКРАІНСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА).

Сябра Антон Серадніцкі ад імя Прэзідыума Галоўнага праўлення УГКТ перадаў усім удзельнікам з'езду і ўсім членам нашай арганізацыі прывітанні і пажаданні плённых вынікаў на ніве грамадскай і культурнай дзейнасці. Выказаў ён прызнанне працы актыву, дзеячаў аматарскага і літаратурнага руху, а таксама кіраўніцтва ГП БГКТ і сцвердзіў, што дасягненні нашага таварыства сталі магчымымі дзякуючы прыхільным умовам, створаным у нашай краіне народнай уладай, і паслядоўна ажыццяўляемай ёю ленінскай нацыянальнай палітыцы.

А. Серадніцкі пажадаў беларускім рабочым добрых вынікаў у вытворчасці прамысловых вырабаў, сялянам — збору самых высокіх ураджаяў з палёў, інтэлігенцыі — як мага большага ўкладу ў гуманітарныя здабыткі Народнай Польшчы, актывістам БГКТ — паказальных вынікаў у дзейнасці, самадзейным харавым і тэатральным калектывам — такіх дасягненняў, каб маглі прадстаўляць свае майстэрства на вялікіх сцэнах, літаратарам — высокамастацкіх твораў, якія б служылі выхаванню наступных пакаленняў, усёй жа нашай арганізацыі — паспяховага вырашэння праблемаў у кожнай галіне яе дзейнасці.

Прадстаўнік УГКТ перадаў у дар нашай арганізацыі двухтамовую анталогію беларускай паэзіі, перакладзенай на ўкраінскую мову, якая нядаўна выйшла ва Украінскай ССР.

Неадкладныя справы асветы

(ВЫСТУПЛЕННЕ ВАСІЛЯ САКОЎСКАГА — КІРАЎНІКА СЕКЦЫІ БЕЛАРУСКАГА ШКОЛЬНІЦТВА АКРУГОВАГА МЕТАДЫЧНАГА ЦЭНТРА Ў БЕЛАСТОКУ І НАМЕСНІКА СТАРШЫНІ ПРАЎЛЕННЯ АДДЗЕЛА БГКТ У ГАЙНАЎЦЫ).

Справы, якім прысвяціў сваё выступленне мгр В. Сакоўскі, адносіліся перш за ўсё да школьніцтва. Заўважыў ён, што на працягу многіх год застаецца нявырашанай праблема рэгулярнага забеспячэння школаў, дзе выступае навучанне беларускай мовы, новымі выданнямі мастацкай літаратуры для дзяцей і моладзі, якія выходзяць на беларускай мове ў БССР, а настаўнікаў гэтага прадмета — метадычнай літаратурай. Асабліва ў сярэдніх школах моладзь вымушана карыстацца падручнікамі ўстарэўшымі і зусім непрыдатнымі да ўжытку.

Не ва ўсіх аддзелах асветы і культуры ПРН ёсць ужо візітатары па нагляду за выкладаннем беларускай мовы. Гэта справа вельмі важная і павінна быць вырашана неадкладна, бо ад яе залежыць у значнай меры і прадуманая арганізацыя выкладання гэтага прадмета, і яго высокі ўзровень.

Затым В. Сакоўскі падкрэсліў, што конкурсы беларускай песні для школьнай моладзі, якія праводзіць Кураторыя БША і ГП БГКТ, спаўняюць вялікую пазнавальную і выхаваўчую ролю. На іх правядзенне ГП БГКТ мусіць мець адпаведныя фінансавыя сродкі.

— Вырашыць праблему забеспячэння самадзейнага мастацкага руху БГКТ высокакваліфікаванымі інструктарскімі кадрамі і апрацоўку рэгіянальнага песеннага фальклору для патрэб сцэны можна будзе толькі тады, калі штогод па некалькі абсальвентаў беларускіх ліцэяў зможа выехаць на вучобу ў Мінскі тэатральны інстытут, — сцвердзіў В. Сакоўскі. — Таму гэтая справа і ў наступных гадах з'яўляецца актуальнай і патрабуючай паспяховага вырашэння.

Неабходна таксама рэгулярна арганізоўваць экскурсіі школьнай моладзі ў БССР, каб наша маладое пакаленне магло знаёміцца з дасягненнямі Краіны Саветаў у гаспадарцы, асвеце і культуры, з навукай і жыццём сваіх аднагодкаў і, такім чынам, умацоўваць вузы дружбы з савецкай моладдзю.

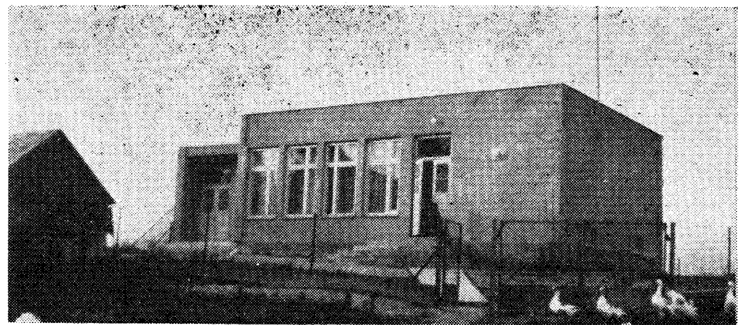
В. Сакоўскі падтрымаў выказванне А. Іванюка ў справе неабходнасці як мага хутчэйшай пабудовы для Агульнаадукацыйнага ліцэя з беларускай мовай навучання ў Гайнаўцы новага навучальнага корпуса і інтэрнату.

Пажаданні педагогам і вучням

(ВЫСТУПЛЕННЕ ВАНДЫ АХМАНСКАЙ — НАМЕСНІКА ДЫРЭКТАРА ДЭПАРТАМЕНТА АГУЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ МІНІСТЭРСТВА АСВЕТЫ І ВЫХАВАННЯ).

Тав. Ванда Ахманская ад імя Міністра асветы і выхавання пажадала VII з'езду БГКТ пленнай нарады і выказала прызнанне і падзяку за працу ўсім настаўнікам, якія працуюць у беларускім асяроддзі на Беласточчыне. Сцвердзіла яна, што шэраг спраў, якія будуць накіраваны нашай арганізацыяй у адрас Міністэрства асветы і выхавання, будуць прыхільна вырашаны. Паінфармавала таксама, што неўзабаве кураторыя Беластоцкай школьнай акругі сумесна з ваяводскімі ўладамі будзе займацца справай пабудовы навучальнага корпуса і інтэрнату Агульнаадукацыйнага ліцэя з беларускай мовай навучання ў Гайнаўцы. Затым падзякавала яна дзеячам БГКТ за іх вялікую працу па выхаванню моладзі, а таксама пажадала ўсім настаўнікам, дырэктарам школ і моладзі поспехаў у працы і вучобе, яшчэ больших, чым дагэтуль, дасягненняў і асабістага задавальнення з іх.

Гацькаўскі дом культуры.

Чым задаволены, а чым незадаволены ў Гацьках?

Задаволены сваім, як там называюць, домам культуры, які пабудаваны пры дапамозе грамадскага чыну і аддадзены ў карыстанне ў ліпені месяцы. Дом культуры складаецца з трох вялікіх залаў, у найбольшай, у якой ёсць сцэна, стаіць тэлевізар. Ззаду ёсць памяшканне на кінаапаратуру. Па-суседску ёсць клуба-кавярня, у якой даюць натуральную каву. Падрыхтоўвае яе буфетчыца Зоя Іванюк. Ёсць даволі вялікае памяшканне для мясцовай бібліятэкі, у якой працуе Марыся Герасік.

Але ў гэтым прыгожым доме культуры, апрача танцавальных вечарын і тэлевізійных перадач, няма ніякай іншай культурнай працы. Дык гэтым людзі незадаволены. Яны хацелі б глядзець выступленні мастацкіх калектываў, хацелі б сустракацца тут з цікавымі людзьмі, слухаць цікавыя лекцыі і г.д.

Зінку Дамброўскую, выпускніцу эканамічнага тэхнікума, называюць тут светлацівай. — Я нядоўга тут працую, — гаворыць яна. — Было цяжкае, працавітае лета, а цяпер зноў такая ж восень. Не было ў людзей часу. Цяпер будзем нешта рабіць. Тым больш, што настаўніца Оля Хіліманюк заўсёды ахвотна працуе на культурнай ніве, і думаю, што мы найперш арганізуем мастацкі калектыў. У Гацьках няма таксама такіх арганізацый, як БГКТ, ЗМВ, ЛЗС і гэтым таксама незадаволены ў Гацьках, перш за ўсё моладзь.

Да гэтага навучальнага года ў Гацьках было восем класаў пачатковай школы. У сувязі з тым, што суседнія Храбалы авансавалі, будзе там сядзіба гміны, таму туды перанеслі і васьмікласную школу. Гэтым фактам таксама незадаволены тыя, што маюць дзяцей у школьным узросце.

ГАЦЬКАЎСКІЯ ЦІКАЎНАСЦІ

Сярод наведвальнікаў дома культуры застаілі мы Мікалая Тымінскага, салдата Войска Польскага, які прыбыў у родную вёску на пабыўку. Да яго ўсе адносяцца з пашанаю. Ён менавіта быў повадам, што пачалі нам там расказваць, як у Гацьках адпраўляюць хлопцаў у салдаты. Пераважна ў апошнюю нядзелю перад адыходам адбываецца ў хаце будучага салдата ўрачыстасць, падобная да вяселля, з той розніцай, што няма маладой і маладога, што нямнота старэйшых, а гуляе ў асноўным моладзь. Для яе рыхтуюць прыём з добрай чаркай і закускай, з музыкай і танцамі.

— У нас, — сцвярджае Мікалай Тымінскі, — было больш як сорак чалавек. Памятны гэта дзень.

У дзень ад'езду да войска моладзь праводзіць навабранцаў да аўтобуснага прыпынку.

*

Падчас ажыўленай гутаркі з моладдзю нехта ўспомніў пра былы радыёвузел у Рыбалах. У памяці прысутных засталося выступленне іх мясцовага гацькаўскага спевака Уладзіміра Дамброўскага. Пры шклянцы чорнай кавы мы пазнаёміліся з ім, і ён без спецыяльнай просьбы паказаў сваю таленавітасць. Голас у яго сапраўды цудоўны. Уміляе і ўпрыгожвае ён сямейныя ўрачыстасці. Прыгожа спяваюць таксама Надзя і Рыгор Дамброўскі. Варта было б іх і іншых мясцовых спевакоў выкарыстоўваць на сцэне дома культуры.

*

Ёсць у Гацьках таксама таленавітыя людзі да спецыяльных спраў, да спраў інтымных. Хведара Гадзіну называюць у Гацьках павятовым маршалкам. — Ён і мяне ажаніў, — сцвярджае знаёмы ўжо нам спявак Уладзімір Дамброўскі. Другім райкам, маршалкам або сватам (у залежнасці, як дзе называюць такіх людзей), з'яўляецца Сяргей Федарук. Мноства пар яны пажаніілі, пазнаёмілі мноства хлопцаў, ахвотных да жаніцьбы, і дзяўчат, ахвотных да замужаства.

Міхась Хмялеўскі

Росквіт серба-лужыцкай культуры

Нядаўна «Дамавіна», грамадска-палітычная арганізацыя адзінай у ГДР серба-лужыцкай нацыянальнай меншасці, святкавала сваё 60-годдзе. У арганізацыю ўваходзяць каля 100 тысяч лужыцкіх сербаў, пражываючых у Хоцебужскім і Дрэздэнскім ваяводствах. З нагоды юбілею I сакратар ЦК СЭД Эрых Хонэкер выслаў «Дамавіне» віншавальны ліст, у якім ад імя ЦК партыі падкрэсліў, што сваёй працай серба-лужычане спрыяюць усебаковаму ўмацаванню ГДР у духу пастаноў VIII з'езду СЭД.

Прэса ГДР, пішучы аб юбілеі «Дамавіны», падкрэслівае прыгожыя і багатыя традыцыі барацьбы лужыцкіх сербаў за поўнае раўнапраўе. На працягу многіх гадоў у міжваенным перыядзе «Дамавіна» праследвалася, а ў 1937 годзе была ліквідавана гітлераўцамі. На другі дзень пасля заканчэння II сусветнай вайны «Дамавіна» аднавіла сваю дзейнасць. Правы аб'яднаных у ёй лужыцкіх сербаў поўнасцю забяспечыла ГДР. Доказам прызнання іх удзелу ў павелічэнні дасягненняў Айчыны было прызнанне «Дамавіне» ў 1969 годзе Ордэна Штандару Працы ГДР. Прадстаўнікі сербаў ёсць у Народнай палаце ГДР, а таксама ў мясцовых органах народнай улады.

Ад часу ўзнікнення ГДР назіраецца росквіт серба-лужыцкай культуры без прэцэдэнсу ў цэлай гісторыі лужыцкіх сербаў. За апошняе чвэрцьгоддзе выйшла з друку 1500 загалоўкаў кніг, у тым ліку сотні школьных падручнікаў і белетрыстычных кніжак. Даследамі і захаваннем традыцый лужыцкай нацыянальнай культуры займаюцца сёння ў ГДР Інстытут даследаў лужыцкага народнага мастацтва, Дом лужыцкага народнага мастацтва, Інстытут пры Лейпцыгскім універсітэце, Калектыў народнага мастацтва і Лужыцкі тэатр. (ПАП)

Новыя дарогі

Прыемна ехаць ці ісці па роўнай і цвёрдай дарозе. І таму такіх дарог будуем усё больш і больш.

Гайнаўшчына мае ўжо нямала добрых дарог, але пабудаваць неабходна яшчэ больш. Сёлета тут перададзены ў карыстанне наступныя адрэзкі дарог: Слабодка—Лука, Янава—Гародчына, Гайдукоўшчына—Рыбакі і іншыя. Будуюцца дарогі, якія спалучаюць вёскі: Рыбакі з Храбустоўкай, Бельшчызну з Дольным, Белавежу з Пагарэльцамі, а таксама вуліцы ў Дубічах Царкоўных і Чаромсе. (яц)

ГОРАД НА ВЫСПАХ

Расказвалі людзі, ды вілдаць гэта і па ваколіцах, што зусім, зусім інакш выглядалі калісьці мясціны, дзе ляжыць сёння цудоўны горад Ленінград. Нізкія, балоцістыя берагі, асіна ды вольха — тыповыя для поўначы расліны, халодны сівер ды птушыны гоман над балотамі...

Але вось прыйшлі сюды рускія людзі, застукалі тут сякеры — каб зберагчы толькі што вернутае Расіі вусце Нявы і «нагою цвёрдай стаць ля мора», Пётр I вырашыў пабудаваць тут крэпасць з шасцю бастыёнамі. Велізарны, звышдвухметровы, клапатлівы хадзіў ён па будове то з цыркулем то з сякерай ў руках. Ён спяшаўся, бо час быў суровы, ішла вайна, і ў кожны момант маглі напасці шведы. Людзі гінулі, працуючы па калені ў балоце, гінулі ад знясілення, холаду, ад хвароб. Але 16 мая 1703 года над Нявой прагрымеў салют у гонар закладкі на Заечай выспе новай рускай крэпасці Санкт-Пецярбург. Пасля пабудовы ў яе мурах сабора Пятра і Паўла, крэпасць сталі называць Петрапаўлаўскай, а назва Санкт-Пецярбург захавалася за горадам. Ленінградам ён стаў у 1924 годзе, пасля смерці вялікага правадыра рэвалюцыйных рабочых мас — Леніна, калі быў перайменаваны па просьбе працоўных горада.

Петрапаўлаўская крэпасць амаль ад самага свайго заснавання стала страшным месцам — турмой. Тут яшчэ Пётр I дапрашваў свайго сына-здрадніка; пазней праз яе казематы прайшлі многія чэсныя і высакародныя людзі Расіі: Радзішчаў, дзекабрысты, Чарнышэўскі (тут напісаў ён свой раман «Што рабіць?»), Аляксандр Ульянаў, Горкі... Ходзіш па крэпасці і ад жудасці ўздрыгваешся, і міжволі думаеш: колькі ж людзей мусіла праклінаць гэтыя шэрыя, безнадзейна тоўстыя сцены...

Толькі адзін раз крэпасць прымала ўдзел у баявых дзеяннях, і то змагалася на баку сваіх вязняў. 25 кастрычніка 1917 года яе гарматы стралялі па Зімоваму палацу, дзе засеў контррэвалюцыйны Часовы ўрад.

Цяпер у крэпасці музей, і гэтыя гарматы парушаюць цішу толькі раз у дзень. Тады ленінградцы правяраюць свае гадзіннікі — роўна дванаццаць.

Кожны, хто прыязджае ў Ленінград, імкнецца адразу ж убачыць Няву, якая нясе свае халодныя і хуткія воды з Ладагі ў Фінскі заліў. Яе шырыня дасягае ў некаторых месцах 1300 метраў, а глыбіня — 24 метраў. Яшчэ ў IX стагоддзі па Няве праходзіў славуты гандлёвы шлях «з варагаў у грэкі», гэтым шляхам ноўгарадцы даходзілі калісьці аж да Рыма.

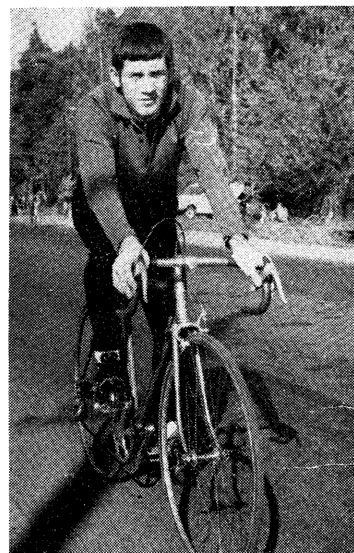
У самым цэнтры Ленінграда Нява падзяляецца на тры асноўныя рукавы: Вялікую Няву, Малую Няву і Вялікую Неўку. Ад гэтых рукавоў адыходзяць больш дробныя, а тыя, у сваю чаргу, спалучаюцца адзін з другім шматлікімі пратокамі і каналамі. Усяго ў горадзе 65 рэк і каналаў. 376 мастоў звязваюць між сабой 101 выспу, большасць якіх апранута ў гранітныя берагі. Дык нездарма называюць Ленінград «Паўночнай Венецыяй». Колькі ж тут непаўторнага харастава! Які прастор! Да Кастрычніцкай рэвалюцыі горад займаў плошчу ў 83 кв. км, а цяпер ён займае ў 6 разоў большую тэрыторыю.

У Ленінградзе ёсць шмат садоў з цудоўнымі скульптурамі (толькі ў Летнім садзе ёсць іх 82), з разнастайнымі агароджамі. Найпрыгажэйшая з іх — гэта агароджа Летняга сада: шэра-ружовыя гранітныя калоны спалучае чорна-залатая ажурная крата. Гэтую агароджу называюць адным з цудаў свету. Калі маладую савецкую краіну ціснулі з усіх бакоў інтэрвенты і давала аб сабе знаць унутраная контра, калі краіне патрэбны былі танкі і зброя, заходнія капіталісты, выкарыстоўваючы гэта, запрапанавалі савецкаму ўраду куплю гэтай агароджы за каласальныя грошы. І тады, у цяжэйшы для маладой савецкай краіны момант, народны камісар

Працяг на стар. 6)

НА СПАРТЫЎНАЙ НІВЕ

ВЕЛАГОНШЧЫКІ

Юрка Кучко.

Ураджэнцы Гайнаўкі браты Юрка і Андрэй Кучко з самых ранніх гадоў любілі ездзіць на веласіпедзе. Але найперш аб Юрку. Калі Юрка закончыў вучобу ў пачатковай школе і здаў уступны экзамен у агульнаадукацыйны ліцэй, маці як узнагароду купіла яму спартыўны веласіпед, бо ведала Юркавы схільнасці да велагонкі.

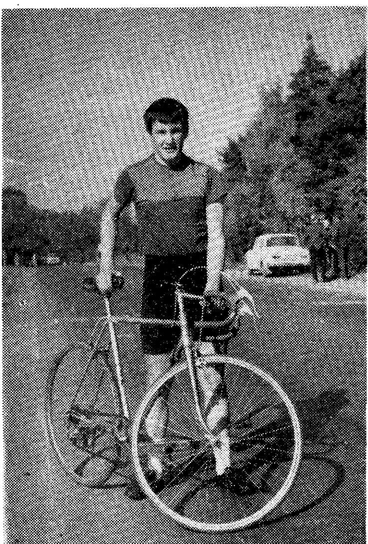
— Колькі ж было тае радасці! — гаворыць усхвалявана Юрка. — На ўласным веласіпедзе я пачаў сістэматычную трэніроўку. У вольныя ад вучобы хвіліны я выязджаў усё далей. У святочныя дні я пераадольваў адлегласці паміж Гайнаўкай і іншымі паветовымі гарадамі. Спаборнічаць я асмеліўся ў 1969 годзе, калі былі арганізаваны спаборніцтвы па велагонцы з нагоды гадавіны вызвалення Гайнаўкі. Гэта быў мой першы старт і першая перамога. Ажно не верылася. Аднак гэта была праўда. Набраў я ахвоты на ваяводскія спаборніцтвы, якія адбыліся ў наступным годзе. Сябры мяне заахвочвалі. Чаму б не спрабаваць, падумаў я. Але, прызнаюся, я пабойваўся. Гавару вам гэта па шчырасці. Усё ж такі паехаў, выступаў у спаборніцтвах для велагоншчыкаў, якія не належаць да ніякіх спартыўных клубаў ці арганізацыяў. Ізноў перамога. І тады я задумаў прысвяціць сябе гэтаму спорту. Я апынуўся ў ваяводскай камандзе, а зараз нават выступаю ў кадры Польшчы. Мне 17 гадоў. Таму выступаю ў катэгорыі юніёраў. Нядаўна адбыліся спаборніцтвы на заканчэнне спартыўнага сезону. Я меў найлепшы час на дыстанцыі 15 кіламетраў. На тым пакуль што затрымаюся. Мне неабходна больш часу адвесці вучобе. У 1973 годзе ў мяне экзамен на атэстат сталасці.

І так мы развітваемся з Юркам. Жадаем яму добрых поспехаў на спартыўнай ніве ў будучыні. Расстаемся з надзеяй на сустрэчы з Юркам пры нагодзе наступных спаборніцтваў велагоншчыкаў. Не сумняваемся, што і тады мы зможам напісаць аб чарговых Юркавых перамогах.

Зараз пару слоў аб Андрэю. Выступае ён у катэгорыі млодзікаў. Як і яго родны брат, дабіўся ён значных поспехаў у тым самым відзе спорту. Яго прозвішча вядома трэнерам і спартыўным суддзям нашага ваяводства. Належыць ён да перадавых велагоншчыкаў.

Калі мы ўжо прадставілі двух братоў, дык варта дадаць, што ў іх сям'і ёсць яшчэ самы малодшы брат Міраслаў, які ездзіць на трэніроўкі супольна са сваімі старэйшымі братамі. У суме смела можна сказаць, што ў сям'і Кучкаў ёсць свайго роду спартыўная традыцыя.

Тэкст і фота Я. Цялушэцкага

Андрэй Кучко.

ці ведаеце, што...

...зараз на кожнага жыхара нашай краіны, улічваючы нават нованароджаных дзяцей, выпадае больш за 2 тысячы выкураных папяросаў на працягу аднаго года. Грамадзяне нашай дзяржавы расходуюць на папяросы ў тры разы больш грошай, чымсьці на кніжкі і газеты. (яц)

„РУХ" у святкаванні 50 год СССР

Падаем важнейшыя мерапрыемствы, звязаныя з гадавінай, якія правядзе і фінансуе дзяржаўнае прадпрыемства прэсы і кніжкі «Рух» у Беластоку. У Беластоку будзе адкрыта агульнаваяводская выстаўка выдавецтваў на тэму юбілею Савецкай краіны. На месцы будзе арганізаваны продаж выдадзеных рухам кніжак, паштовак, паштовых марак, плакатаў і савецкіх кніг. Выстаўкі савецкай прэсы і кніжкі будуць арганізаваны таксама ў паветах і вясковых клубах «Рух». Вялікія выстаўкі савецкіх газет і кніжкі «Рух» адкрые ў наступных паветовых гарадах: Аўгустуў, Сэйны, Сувалкі, Алецка, Граева, Бельск, Лапы і Гайнаўка.

У клубах «Рух» у гарадах і вёсках адбудзецца 30 слоўна-музычных канцэртаў на тэму ролі Савецкага Саюза ў свеце, савецкай літаратуры і музыкі.

У вясковых клубах «Рух» выступяць з 15 канцэртамі савецкай песні артысты з Варшавы.

Наша рэдакцыя атрымала заўчасу некаторыя выдавецтвы «Руху». Гэта альбомы-рэпрадукцыі, каляровыя і карысныя. Вось іх загалоўкі: «Lenin w polskiej sztuce plastycznej», «Plakat leninowski w Polsce», таксама паштоўкі з лозунгам «50 год узнікнення Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік» з надпісам польскім і рускім. Вельмі цікавыя савецкія альбомы на рускай, англійскай, французскай, нямецкай і італьянскай мовах. Вось іх загалоўкі: «Москва», «Ленинские места в Ленинграде», «Ленинские места в Москве», «Дом-музей В. И. Ленина в Горках». (вл)

БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА — АЛЯКСАНДАР БАРШЧЭЎСКІ

ПЕРЫЯД XIX СТАГОДДЗЯ

КАСТУСЬ КАЛІНОЎСКІ — ЧАСТКА III

Адной з найважнейшых прычын нязгоды паміж правымі і левымі кіраўнікамі паўстання была нацыянальная праблема. Правыя кіраўнікі паўстання лічылі, што новая Польшча павінна адрадзіцца ў старых граніцах Рэчыпаспалітай шляхецкай. З такой пазіцыяй не згаджаліся левыя кіраўнікі паўстання і прадстаўнікі рускай рэвалюцыйнай дэмакратыі, з якімі польскія паўстанцкія дзеячы былі ў кантакце. Рускія рэвалюцыянеры абяцалі падтрымаць польскае паўстанне толькі ў тым выпадку, калі палякі гарантуюць беларускаму, украінскаму і літоўскаму народам правы на свабодны выбар формы дзяржаўнага быту. Герцэн на старонках «Колакала» пісаў: «У сучасных умовах вельмі цяжка даведацца, чаго жадаюць Літва, Беларусь і Маларасія, прыгнёт рускага ўрада не дае ім малейшай магчымасці выказацца і гэты ж прыгнёт прымушае іх змешваць усё рускае з урадавым» і далей «...Скажам разам з палякамі: быць Літве, Беларусі і Украіне з кім яны хочуць або ні з кім, каб толькі волю іх пазнаць не падробленую, а сапраўдную» (А. Герцэн. Полное собрание сочинений п.р. Лемке т. XV с. 516).

Не менш выразна па гэтаму пытанню выказаўся Бакунін: «Я думаю, што ўся Украіна, а таксама і Беларусь будуць самаістымі сябрамі агульна-славянскай сувязі. Я вымагаю толькі аднаго, каб кожнаму маламу і вялікаму плему былі даны магчымасці і права дзейнічаць згодна з уласнай воляй. Жадае ён зліцца з Расіяй ці Польшчай, няхай зліваецца, хоча быць самаістым, няхай будзе гэткім. Урэшце хоча ён зусім ад усіх аддзяліцца і жыць ва ўмовах зусім асобнай дзяржавы — бог з ім, няхай аддзяляецца» (цытата ўзята з кнігі: М. Піотуховіч. Нарысы гісторыі беларускай літаратуры, Менск 1928 с. 94).

Кіраўнікі польскага паўстання пасля доўгіх перагавораў з групай Герцэна пайшлі на частковыя ўступкі ў нацыянальным пытанні і ўрэшце на старонках «Колакала» апублікавалі заяву, у якой, між іншым, было сказана: «...Імкнемся да адраджэння Польшчы ў даўніх межах, пакідаючы за народамі, пражываючымі ў гэтых межах, гэта значыць, за літвінамі і русінамі свабоднае права выбару аб'яднання з Польшчай або вырашэння свайго лёсу згодна з уласнай воляй».

Гучэла гэта досыць дэмакратычна. Была гэта аднак толькі тэорыя. На практыцы, важакі паўстання, якія выходзілі найчасцей з абшарнікаў, сур'ёзна ніколі не думалі аб магчымасці адрыву ад Рэчыпаспалітай Літвы, Беларусі і Украіны.

Як глядзеў на нацыянальную праблему Каліноўскі? Быў блізкі Герцэну і Бакуніну і далёкі правым важакам паўстання. Не мог аднак выявіць сваіх поглядаў. Вымушаны быў лічыцца з Варшавай. Пасля разгрому «Камітэта Руху» Каліноўскі мог застацца па-за паўстаннем. У такой сітуацыі ўвайшоў у «Камітэт, загадваючы правінцыямі», і быў назначаны на пост ваеннага камісара Гродзеншчыны. Дакладнае веданне тэрыторыі, знаёмства з многімі людзьмі, веданне сялянскай псіхалогіі дазволілі Каліноўскаму паспяхова развіваць паўстанне 1863 года. Разгортванне паўстанцкіх падзей мела асаблівыя вострыя характар у заходніх губернях, якія гранічылі з галоўным цэнтрам паўстання — Польшчай.

Пры гэтым аднак трэба адзначыць, што далёка не ўсе матэрыяльныя і чалавечыя рэзервы Беларусі былі выкарыстаны ў паўстанні. Павольнае выгасанне паўстання ўжо ў канцы 1863 года забівала ў многіх веру ў перамогу. Пасля арышту многіх паўстанцкіх дзеячоў Каліноўскі становіцца фармальным і фактычным кіраўніком паўстання ў Беларусі і ў Літве.

Цяпер зноў мог актыўней і больш адкрыта дэманстраваць свае погляды на сацыяльнае і нацыянальнае пытанне. Прадстаўнік Варшаўскага цэнтра Агатон Гілер так апісвае адну з антыпольскіх дэманстрацый, якая адбылася на пасяджэнні віленскага «Камітэта, загадваючага правінцыямі»: «Пасля сказанага мною ўсе згадзіліся, што прычына на бяздзеянне знаходзіцца ў Варшаве, а Малахоўскі крыкнуў: «Досыць гэтай пасіўнасці, Варшава не разумее нашых патрэб, мы самі павінны радзіць над дабром Літвы, мы ўсе тут сабраныя рашылі ліквідаваць гэтую залежнасць, якая нас губіць». Гаворачы так, ён кінуў на стол пячатку, на якой апрача герба былі выразаныя словы «Камітэт, загадваючы Літвой» (Agaton Giller, Historia Powstania Narodu Polskiego, 1861—1864, t. II, s. 62—63).

Пазбаўленне пячаткі польскага арла і

Весткі з найбольшага павету

Беластоцкі павет займае найвялікшую плошчу сярод паветаў Польшчы. Новы адміністрацыйны падзел, звязаны з рэформай, здаецца, не зменіць яго пазіцыі ў гэтай галіне. У гэтым найвялікшым павеце Польшчы пераважае сельская гаспадарка, хаця ёсць тут параўнальна многа большых заводаў і фабрык. Напрыклад, у Чорнай Беластоцкай, Васількове і Міхалове. Своеасаблівасць павету заключаецца ў тым, што ў сэрцы гэтага павету ляжыць і яго і ваяводства сталіца, якая пераймае людзей да сваіх вялікіх камбінатаў і фабрык. Ды яшчэ рабочы Беласток патрабуе не толькі хлеба і мяса, якія можна давезці здалёк, але і агародніны і фруктаў, якія перш за ўсё павінны быць непадалёк ад горада.

Аднак кіраваць такім паветам нялёгка.

Было гэта яшчэ летам. Выбраўся я ў Беластоцкі павет разам са старшынёй Прэзідыума ПРН мгр Васілём Гулька. Праязджаем польнымі дарогамі. Убачылі нязжатае збожжа. Таварыш Гулька просіць павярнуць налева. Едзем у вёску, шукаем незараднага гаспадара. Ёсць, знайшлі. Размова старшыні з гаспадаром простая і даволі вострая. Аказваецца, што гаспадар усё яшчэ чакае камбайна. Як высветлілася пазней, гаспадар пасля размовы ўзяўся за работу.

Едзем шашою ў кірунку Заблудава. Каля самай шашы ля Зверак некалькі гектараў няскошанага збожжа. Аказваецца, што гаспадара тут няма. Засеяў поле нейкі «таксяж» з Беластока. Нават пазлавацца няма на каго. На другі дзень штабы людзей з павятовай рады будуць шукаць «таксяжа», якога не можна прымусіць скасіць збожжа.

— Пабачым, як збіраюць збожжа сельгасгурткі з ПФЗ, — гаворыць старшыня. — Ужо нямнога засталося, але да цэнтральных дажынак яшчэ не закончаць.

У Белявічах сустракаем сакратара павятовага праўлення сельгасгурткоў. Гаворыць, што на полі нямнога, але з камбайнам на поле не ўедзеш, а спробы закончыліся тым, што два трактары выцягвалі камбайн. Сельгасгурткі Беластоцкага павету мусілі сабраць збожжа з 1385 гектараў зямлі. Пры недахопе рабочай сілы маглі яны збіраць плёны толькі камбайнамі, а ў павеце іх усяго 14.

На канец жніўня ў павеце было зжата збожжа з 99,5 працэнта пасеваў. Толькі 0,5 працэнта засталося, пераважна ў МБМ Багданкі і Заблудаў.

Трэба сказаць, што вельмі добра выканалі свае абавязкі ўстановы, абслугоўваючыя вёску. У крамах не адчуваўся недахоп асноўных спажывецкіх тавараў — мукі, солі, цукру, мясных кансерваў. Вельмі добра абслугоўваў ПОМ. Былі выпадкі, калі на 200 аварыйных заяў праводзілася 170 рамонтаў на працягу дня.

Зараз сельскагаспадарчая служба прадбачвае, што ўраджай збожжа ў сярэднім складзе 23—24 цэнтнеры з гектара. У ваколіцах Чорнай Беластоцкай, дзе найбольш бульбы, прадбачваецца сабраць па 250 цэнтнераў, а увогуле ў павеце плён павінен быць не меншы 200 цэнтнераў з гектара.

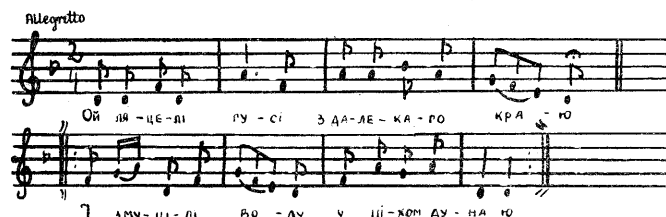
У поўнай меры аб плёнах магла сведчыць скупка сельскагаспадарчых пладоў. Хопіць сказаць, што ў Беластоцкім павеце на канец жніўня (калі людзі занятыя палявымі работамі) прадалі ў параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года на 14,6 прац. больш збожжа, на 18,3 прац. больш мяса і на 28,6 прац. больш малака.

Праблемай у галіне сельскай гаспадаркі павету будзе надалей справа загаспадарвання зямлі. Кожны дзень у павятовы аддзел сельскай гаспадаркі прыходзіць па 10—15 прашэнняў аб перадачы зямлі ў фонд дзяржавы.

І яшчэ адно. У часе жніў былі створаны каардынацыйныя калектывы ў ваяводстве і паветах. Рэч добрая, але як каардынавалі ў Беластоцкім павеце, калі без ведаў каардынатара забралі з ПГР Геранімава камбайны ў іншы раён ваяводства, камбайн жа з Дарожак пайшоў да Крывой у Бельскім павеце, а ў Багданках засталося нязжатае збожжа?

А. Карпюк

ФАЛЬКЛОР

Ой, ляцелі гусі з далекага краю
І змуцілі воду ў ціхом дунаю.
І змуцілі воду ў ціхом дунаю.
— Ой вы, гусі-гусі, што я вас пытаю:
Ці вы з таго краю, што я мужа маю?
Ці вы з таго краю, што я мужа маю?
Чы ён там запіўся, чы ён загуляўся,
Чы з таскі з дасады ў чужы край забраўся?
Чы з таскі з дасады ў чужы край забраўся?
— Ён там ні запіўся, ён ні загуляўся:
Ён з таскі з дасады ў чужы край забраўся.
Ён з таскі з дасады ў чужы край забраўся.

Ад Нікіфара Бандарука, 1888 года нараджэння, вёска Міхнаўка, Гайнаўскага павету, запісаў 30 жніўня 1972 г. Мікалай Гайдук. Нотны запіс з магнетафоннай стужкі зрабіў Эдуард Гойлік.

НАРОДНЫ ПАЭТ БЕЛАРУСІ

Пачатак на стар. 1

Якуб Колас (чацверты злева) на пасяджэнні Славянскага камітэта. Масква 1944 г.

Дэкада беларускай літаратуры і мастацтва ў Маскве, 1949 г. Злева направа: А. Твардоўскі, Я. Колас, А. Куляшоў, Н. Ціханаў.

на франтах вайны і мужную партызанскую барацьбу беларускага народа ў тылу ворага. Ён ні на хвіліну не сумняваўся ў перамозе Савецкага Саюза і народаў іншых краін над азвярэлым фашызмам.

Як член Антыфашысцкага і Усеславянскага камітэтаў, Якуб Колас у перыяд Вялікай Айчыннай вайны савецкага народа супраць гітлераўскіх захопнікаў праводзіў вялікую грамадска-публіцыстычную дзейнасць. У сваіх шматлікіх артыкулах гэтага часу асобую ўвагу ён прысвячаў непарушнай дружбе славянскіх народаў. У самы разгар вайны, у 1942 годзе, народны пясняр гаворыць палымяную прамову на другім усеславянскім мітынгу ў Маскве, заклікае народы аб'яднацца да барацьбы з цёмнымі сіламі фашызму, да барацьбы за сваю свабоду і нацыянальную незалежнасць.

«Славяне і славянкі! — гаварыў Якуб Колас у гэтай прамове. — Успомнім у гэты грозны час сваю адказнасць перад нашым пакаленнем, і гора будзе нам і нашым дзецям, калі мы пакінем для іх ланцугі фашысцкай няволі! Да зброі, браты славяне! На барацьбу за свабоду, за свае землі, за сваю нацыянальную незалежнасць і культуру, за шчасце нашых дзяцей».

У сваім звароце ў 1943 годзе да заходняга суседа Беларусі, Польшчы, да яе вольналюбівага народа, Якуб Колас адзначаў, што толькі дружба і ўзаемная пашана двух суседніх народаў — беларускага і польскага — з'яўляецца залогам свабоды, сілы і працвітання. «У добрасуседскіх адносінах, — падкрэсліў пісьменнік, — у салідарнасці і дружбе, ва ўзаемнай дапамозе і пашане нацыянальнай годнасці крыніца невычэрпная крыніца жыцця як беларускага так і польскага народаў... Беларусь і Польшча павінны і будуць жыць у міры і дружбе, у сваіх законных, акрэсленых справядлівым правам граніцах, і ў гэтым залог іх свабоды, непераможнай сілы і працвітання».

Здзейсніліся гэтыя сапраўды прарочыя словы паэта. Сёння новая сацыялістычная Польшча сапраўды жыве ў міры і дружбе са сваім усходнім суседам — Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікай, і ніхто не ў сілах парушыць гэтую святую, замацаваную крывёю дружбу двух братніх народаў.

Антон Семяновіч, доктар філалагічных навук

Асенні візіт у Паўлах

Пачатак на стар. 1

просьбу асцярожна адкрывае свае бліжэйшыя планы аб пастаноўцы новай п'есы. Намеціла некалькі. Бачу, што не хоча назваць аўтара і загалоўка выбранай. Кажа толькі: «Мне здаецца, што ў гэтым годзе людзі будуць мець добрыя п'есы на аглядах». Валя прыглядаецца пільна да развіцця самадзейнага мастацкага руху і прадчувае вышэйшы, чым раней, узровень сёлетняга агляду драмгурткоў, а ў сувязі з гэтым і большую канкурэнцыю. Яе пастаянны дэвіз такі: «Калі рабіць, то нешта добрае, ідэйнае, а не абы-што». Даведваемся толькі, што намеціла ўжо для свайго гуртка п'есу «добрую, ваенную, толькі задоўгая, трэба скарачаць».

У Паўлах мужчын многа і ахвотна яны развучваюць тэксты, а дзяўчат хоць ты пазычай. Валя ахвотна ставіла б п'есы, дзе ёсць толькі мужчынскія ролі. Нават дапытвалася пра такія п'есы.

Таксама неспакойнай думкай Валі застаецца яшчэ песня ў Паўлах. «Мне хочацца зрабіць тут са старэйшых людзей хор на два або чатыры галасы». Хто б яго вёў? Сама Валя голас мае добры, іграе на скрыпцы, ведае ноты. Але хор, аб якім думае... хоча зрабіць з адных мужчын... «Адным словам, ставіш на мужчын», — кажу. А яна на гэта, што які добры быў бы чысты мужчынскі хор!

Штогод у Паўлах працуе паўшэхны універсітэт — 100 гадзін навукі на розныя тэмы. Зацікаўленне вялікае. Універсітэт працуе сіламі настаўнікаў, а ў выпадку Паўлаў правільней было б сказаць — настаўніц. У паўлаўскай школе іх пяць асоб: Раіса Раманюк, Валянціна Сегень — вельмі заслужаная для школьнага спорту (першае месца школы ва ўсіх раённых гульнях), Галена Ануфрыюк, Валянціна Аляксеюк — настаўніца беларускай мовы, ну і дырэктар школы — Валянціна Мароз.

У вёсцы існуюць гурткі наступных палітычных і грамадскіх арганізацый: ПАРП, ЗСЛ, ЗМВ, БГКТ, ОСП. А працуюць яны ўсе ў адзінстве і для супольнай мэты: каб было лепш. Грамадскія чыны вёска выконвае згодна і ахвотна.

Гурток Беларускага таварыства налічвае ў вёсцы 26 асоб. Яго старшынёй з'яўляецца Вася Андрэюк — чорны малады хлапец, верны член драмгуртка. У «Таптанай зямлі», п'есе, якую ставілі Паўлы на апошнім аглядзе, іграў галоўную ролю Васі. Галоўнай формай працы і прыемнай візітнай карточкай паўлаўскага гуртка БГКТ з'яўляецца іменна драмгурток, а лепш было б назваць яго мастацкім самадзейным тэатрам. Цвёрда, доўга і непарыўна звязаны з гэтым тэатрам і працай у ім некаторыя яго члены: Мікалай Нікіцюк, Лявон Харытанюк, Вася Андрэюк, Юрка Аляксеюк, Арак Мароз.

Вера Леўчук

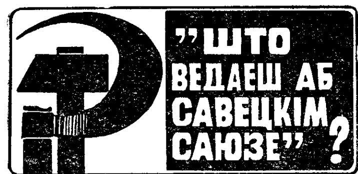
ўстанаўленне новай назвы паўстанцкага органа называе Гілер «сеператызмам і здрадай», але якраз у гэтых фактах выявіліся настроі, якія былі характэрныя для Каліноўскага і яго саратнікаў. Каліноўскі ніколі не згаджаўся з экспансіўнай палітыкай белых — меў сваю праграму, праграму сацыяльнай і нацыянальнай рэвалюцыі.

Паўстанне аднак ўратаваць было нельга. З кожным днём яно падала пад напорам царскіх войск. Хутка крывавы марш расправы Мураўёва закончыўся балючым акордам — смерцю Каліноўскага. У апошнюю фазу паўстання ён жыў у Вільні, недалёка ад кватэры Мураўёва-вешацеля. Выступаў Каліноўскі пад псеўдонімам Вітажэнца. Яго здрадзіў адзін з паўстанцаў. Арыштавалі яго каля дзвярэй сваёй кватэры 1 студзеня 1864 года. У часе следства, якое было праведзена ў атмасферы маральных і фізічных мук, Каліноўскі нікога не выдаў і не выракся сваіх поглядаў. Палемізаваў ён нават з чыноўнікам, які чытаў пад шыбеніцай смяротны прыгавор. Каліноўскі быў павешаны ў Вільні на Лукішскай плошчы 10 сакавіка 1864 г. Было яму тады ўсяго 26 гадоў.

Каліноўскі быў не толькі рэвалюцыянерам-практыкам, але і публіцыстам і паэтам. І яго літаратурнай спадчынай зоймемся праз тыдзень.

ЗАХАВАЙ!

ВЯЛІКІ КОНКУРС

ПЫТАННІ ПЕРШАГА ЭТАПУ

1. Калі (дзень, месяц і год) была прынята Дэкларацыя аб утварэнні Саюза ССР і якія рэспублікі першапачаткова ўвайшлі ў склад СССР?
2. Як называюцца саюзныя рэспублікі, якія цяпер уваходзяць у СССР і іх сталіцы?
3. Хто і калі (дзень, месяц і год) зрабіў першае падарожжа ў космас?
4. Колькі жылля будзе пабудавана ў гэтай пяцігодцы ў СССР?
5. Як называецца найбольшая ў свеце гідраэлектрастанцыя, у якой рэспубліцы яна знаходзіцца і якая яе магутнасць?
6. Колькі аўтаномных рэспублік, аўтаномных вобласцей і нацыянальных акругаў уваходзіць у склад Расійскай СФСР?
7. Якія самыя вялікія месцазнаходжанні нафты знаходзяцца на тэрыторыі Расійскай СФСР? (Назваць найменш 3 месцазнаходжанні).
8. Колькі курортаў, дамоў адпачынку і пенсіянатаў усесаюзнага значэння знаходзіцца ў Грузінскай ССР?
9. Якія найбольшыя прамысловыя цэнтры Украінскай СССР, дзе здабываецца вугаль і жалезная руда?
10. Колькі тэатраў ёсць ва Украінскай ССР і чыім імем названы кіеўскі Акадэмічны тэатр оперы і балету?
11. Як называецца найбольшае ў Беларускай ССР месцазнаходжанне калійнай і спажывецкай солей і колькі выяўлена іх запасаў?
12. Якую тэрыторыю займае Беларуская ССР, колькі ў ёй насельніцтва і які лік жыхароў горада Мінска?
13. У якіх галінах сельскагаспадарчай вытворчасці Узбекская ССР займае першае месца ў Савецкім Саюзе? (Назваць 3 галіны).
14. Якая рэспубліка з'яўляецца вялікім вытворцам эфірных алеяў з ружы, лаванды, мяты і мускатнага шалфею?
15. Колькі вялікіх машынабудаўнічых заводаў знаходзіцца ва Узбекскай ССР?
16. Па разведаных залежах якіх карысных выкапняў Казахская ССР займае першае месца ў СССР?
17. Які вялікі горад СССР пабудаваны на астравах і колькі гэтых астравоў?
18. Назавіце тры асноўныя сельскагаспадарчыя культуры, якімі славіцца Грузінская ССР.
19. Колькі каменнага вугалю і нафты здабыта ў СССР у 1971 годзе?
20. Колькі насельніцтва ў Малдаўскай ССР і колькі ў ёй выдаецца газет і часопісаў?
21. У здабычы якой прамысловай сыравіны Азербайджанская ССР займае другое месца ў Савецкім Саюзе?
22. Якія тры найбольш папулярныя курорты ў Літоўскай ССР?
23. У колькі краін свету экспартуюцца розныя тавары з Літоўскай ССР і якую іх частку складаюць прамысловыя вырабы?
24. Колькі прамысловых прадпрыемстваў пабудавана за гады савецкай улады ў Кіргізскай ССР?
25. У якой рэспубліцы знаходзіцца горад Огр і пабудовай якога камбіната ён славіцца?
26. На тэрыторыі якой рэспублікі знаходзіцца горная вяршыня Перамога і якая яе вышыня?
27. У якой рэспубліцы і на якой рацэ будуецца Нурэкская гідраэлектрастанцыя? Якая будзе яе магутнасць?
28. Колькі насельніцтва і колькі вышэйшых навучальных устаноў ёсць у Армянскай ССР?
29. Якія галіны прамысловасці і сельскай гаспадаркі з'яўляюцца вядучымі ў Туркменскай ССР? (Назваць па дзве-тры галіны).
30. Якім карысным выкапнем славіцца Эстонская ССР?

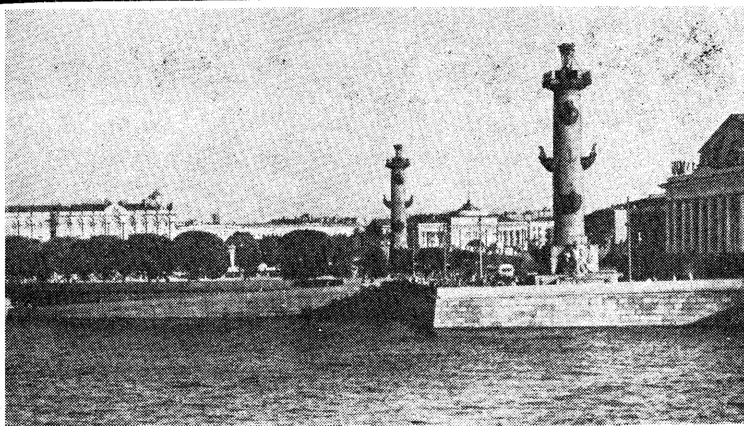
ДАРАГІЯ ЧЫТАЧЫ!

Адказы на гэтыя пытанні вы знойдзеце, уважліва чытаючы матэрыялы, якія «Ніва» будзе змяшчаць у спецыяльнай рубрыцы «Што ведаеш аб Савецкім Саюзе?». Гэтыя матэрыялы будуць прысвечаны ўсяму СССР і паасобным саюзным рэспублікам. Іх пачынаем змяшчаць ужо з наступнага нумара «Нівы», і яны будуць сістэматычна паяўляцца да месяца сакавіка 1973 года.

Чытайце і камплектуйце «Ніву»!

Адказы на пытанні можна дасылаць у рэдакцыю «Нівы» да 15 сакавіка 1973 года на адрасу: Redakcja „Niwy" Białystok, ul. Wesołowskiego 1 з надпісам на канверце «Вялікі конкурс».

Чакаем вашых лістаў з правільнымі адказамі.

Ленінград. Васільеўскі востраў.

ГОРАД НА ВЫСПАХ

(Працяг са стар. 4).

асветы Луначарскі адказаў, што грошы — гэта рэч набытая, а скарбамі народа савецкія людзі не гандлююць.

Летні сад быў заложаны амаль адначасова з Петрапаўлаўскай крэпасцю. Яго старым клёнам і ліпам ужо больш двух з паловай стагоддзяў. На некальлі гадоў маладзейшы, стаіць у куточку Летняга сада дом Пятра І. Як непадобны ён на раскошныя палацы яго ганарыстых нашчадкаў! Домік драўляны, можна ў яго ўвайсці, пахадзіць па пакоях; у спальні стаіць шырачэзнае ложка, а ў шафе вісяць велізарныя кафтаны Пятра І. У кабінеце Пятра на сталe стаіць старадаўні карабельны гадзіннік з компасам, падораны яму англійскім каралём Георгам І, на сценах адлюстраваны марскія баталіі. Усё тут пахне рамантыкай далёкіх плаванняў і перамог пятроўскага флоту.

Ленінград — гэта горад-цуд, горад-гісторыя, горад-скарб. Адным з буйнейшых музеяў свету з'яўляецца Дзяржаўны Эрмітаж. Яго калекцыі бясцэнныя. Тут захоўваюцца скарбы, якія ствараліся геніем чалавека на працягу многіх тысячагоддзяў. Ёсць тут старажытныя егіпецкія фігуры з каменя і лёгкія грэчаскія статуі, прадстаўлена мастацтва Адраджэння, старажытнасць і сённяшні дзень. Калі б аглядаць Эрмітаж цэлымі днямі, затрымліваючыся каля кожнага экспаната на адной мінуце, дык не хапіла б навап дзесяці год.

Але можа быць звычайная вуліца — без палацаў, без сабораў, а гаворыць яна многае не толькі рускаму чалавеку. Вось, напрыклад, вуліца Гогаля (у мінулым Малая Марская вуліца). У доме № 23/8 Дастаеўскі напісаў свае «Белыя ночы» і іншыя творы. У доме № 17 жыў Гогаль і тут нарадзіўся «Тарас Бульба», а таксама іншыя яго творы. У доме № 15 змяшчаўся калісьці рэстаран Дзюме, які часта наведваў Пушкін; тут ён пазнаёміўся з Дантэсам, ад кулі якога загінуў пазней на дуэлі. У доме № 13/8, дзе быў калісьці рэстаран «Вена», сустракаўся Ленін з партыйнымі работнікамі. Тут жа жыў і памёр славуты кампазітар Чайкоўскі.

Некаторым здаецца, што пісаць аб Ленінградзе вельмі лёгка — ведама, ёсць аб чым. А я думаю, што цяжка. Цяжка таму, што калі б ты напісаў нават тузін артыкулаў на яго тэму, дык і так не быў бы задаволены сабой, бо не выказаў бы ўсяго таго, што хацелася б выказаць аб яго прыгажосці і незвычайнасці, аб яго праспектах і пляцах, аб палацах і мастах, аб яго цудоўных прыгарадах — Пецергофе, Паўлаўску, Пушкіне, аб белых ночах, аб вадзе колеру сталі і туманах, якія робяць горад яшчэ больш таямнічым і нязвыклым.

Ада Чэчуга

КУТОК ГАСПАДЫНІ

ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

ЯШЧЭ РАЗ ПРА БЛІНЧЫКІ

Блінчыкі — страва недарагая і не займае аж так многа часу, як бы гэта здавалася на першы погляд. Мы ўжо калісьці пісалі аб тым, як рабіць блінчыкі, каб яны ўдаліся. Паколькі страва гэтая ў нас даволі распаўсюджана, для маладых гаспадынь падаем яшчэ раз некалькі парад наконт гэтага.

Каб цеста ўдалося, трэба яго старанна падрыхтаваць. Добрыя блінчыкі павінны быць тоненькія; смажаць іх нядоўга, на патэльню трэба наліваць вельмі мала цеста. І тут цяжкасць — калі мы не дамо адпаведнай колькасці мукі, яечак і малака ці вады, бліны будуць рвацца. Вопытныя гаспадыні ўжо зробяць цеста на блінчыкі беспамылкова. Павінна яно мець больш-менш тушчыню добрай смятаны.

Неабходна таксама памятаць, каб адпаведна нагрэць патэльню. Каб бліны не прыставалі да яе, неабходна гарачую патэльню змазаць кавалкам несалонай саланіны, наколатай на відэлец. Наогул найлепш смажыць блінчыкі адразу на двух патэльнях. Такім спосабам эканомяць шмат часу.

Такім чынам, падрыхтоўваем блінчыкі так:

1) робім цеста адпаведнай кансістэнцыі;

2) ставім патэльню на агонь, пасля чаго гарачую змазваем тлушчам;

3) наліваем цеста на патэльню вялікай лыжкай, рушаючы пры гэтым патэльняй, дзякуючы чаму цеста роўна разліваецца па патэльні.

4) пераварнуць блін у той момант, калі зверху не будзе ўжо плыннага цеста. Пераварочваць найлепш спецыяльнай плоскай лапаткай (можна таксама выкарыстаць лапатку да тортаў, калі яна металічная).

5) падсмажаныя блінчыкі складаем на плоскую талерку.

Блінчыкі можна рабіць з рознымі фаршамі: з салодкімі (напрыклад, з тварагом, з яблыкамі, джэмам) альбо з салонымі (з капусты, грыбоў, мяса, мазгоў, з грэчневай кашы і т.д.).

Падсмажаныя блінчыкі змазваем фаршам і скручваем у рулон або складаем на чатыры часткі. Блінчыкі з мясам або з капустай лепш заварачваць у форме канверта: супрацьлеглыя берагі залажыць у сярэдзіну і заварнуць блін упоперак.

Блінчыкі з фаршам падсмажваем на патэльні з разагрэтым тлушчам. Блінчыкі з салоным фаршам неабходна падаваць гарачымі, а да іх заўсёды салат. Блінчыкі з мясам, капустай ці грыбамі можна таксама падаваць як дадатак да чыстага баршчу, памідорнага супу і булёну.

Блінчыкі можна падсмажыць рана альбо нават вечарам у папярэдні дзень, а ў час абеду можна напоўніць іх фаршам і падсмажыць на тлушчы.

Калі некалькі блінчыкаў застанецца без фаршу, то можна іх тоненька нарэзаць, так, як макарон, і падаць да супу.

У наступным нумары — працяг.

Гаспадыня

Зінгер, часта азіраючыся, заспяшаўся ўверх па лесвіцы. «Як ён узрадаваўся! — думаў Тульчынскі, гледзячы услед учарашняму вязню канцлагера. — Але колькі гора яго яшчэ чакае. Свайго сына Вальтэра ён, напэўна, уяўляе яшчэ васьмігадовым хлапчуком. А гэты хлапчук даўно даў абяцанне, як гаварыла прысяга «вечнай вернасці» Адольфу Гітлеру і назначаным ім фюрэрам, сам паспеў стаць маленькім фюрэрам у дывізіі СС «Герман Герынг», паспеў і загінуць «смерцю героя за фюрэра, нямецкі народ і айчыну».

«Фраў Зінгер прыйдзецца многае растлумачыць свайму мужу. Напрыклад, Паульхен. Яму два гады, а гер Зінгер, законны муж, сядзеў за калючым дротам дванаццаць гадоў. Геру Зінгеру не скажаш, маўляў, патрэбны салдаты...» Тульчынскі не вельмі асуджаў фраў Зінгер. З мэтай канспірацыі ён са сваім памочнікам і радысткай змяніў у горадзе тры кватэры: фраў Зінгер аказалася, трэба прызнаць, самай сімпатычнай кватэрнай гаспадыняй.

«Балявыя прыёмы» Фюрта вельмі хутка прымусілі Кнопку страціць прытомнасць. Калі яна ачуняла, нават у падвале быў чутны сутаргавы трэск аўтаматаў. Дзверы расчыніў аўтаматчык-грузін з чорнай барадой. Кнопка прашмыгнула міма яго, палящела па калідоры, але памылілася паваротам, забегла ў нейкую канцылярыю. У кутку, каля вялікага сейфа, з «парабелумам» у руцэ, ляжаў, звесіўшы доўгія светлыя валасы ў лужыну крыві, унтэрштурмфюрэр Фюрт.

Кнопка бегла па вуліцы, якая ўздрыгвала ад грукату. Палаючая «пантэра», падбіты «фердынанд», трупы на маставой. Нават неба палае і пырскае іскрамі, плывуць па небе воблакі сажы...

...Кнопка ўляцела, задыхаўшыся, проста ў сталовую да фраў Зінгер. Гаспадыня сядзела, згорбіўшыся, на канапе побач з нейкім худым, непаголеным старым з сівой галавой.

— Я ведаю, я вельмі перад табой вінавата, — усхліпвала гаспадыня.

— Не прыходзілі яшчэ? — з парогу выпаліла Кнопка.

— Не, не перашкаджайце, даражэнькая, у мяне такі дзень сёння...

Зінгер моўчкі прыцягнуў да сябе Паульхена.

— Гэты свавольнік падобны на нашага Вальтэра, — хрыпла прагаварыў ён, спрабуючы ўсміхнуцца.

Кнопка нядоўга корпалася ў сваім пакоі. Адчыніўшы чамадан, дастаўшы з сумкі радыёстанцыю, яна бягом вярнулася ў сталовую.

— Перадайце ім, што я...

— Ах, мілачка, я зусім забылася. Прыходзіў ваш муж. Ён сказаў, што будзе чакаць вас і брата ля савецкай камендатуры. Так і сказаў. Майн гот! Хто гэта вас так упрыгожыў? — І павярнуўшыся да мужа, яна працягвала: — Уяві сабе, мой мілы, у мяне знімалі два пакоі савецкія разведчыкі...

Зінгер упіўся вачыма ў знікаючую Кнопку, потым у жонку, ускочыў:

— Значыцца, значыцца... — замармытаў ён усхвалявана, — значыцца, ты зразумела, ты стала на шлях барацьбы... Ды ты такая малайчына! Мае сябры будуць рады пачуць пра гэта.

Ён схапіў яе рукі, моцна сціснуў у сваіх касцявых, шурпатых, як сасновая кара, руках.

Па гарбатай, спаласаванай бомбамі і снарадамі вулачцы, аб'язджаючы завалы з куч бітага камення, прабіраўся залеплены граззю «додж»... Шафёр, здаравенны сяржант у зашмальцаванай ватоўцы, аб'язджаючы варонкі, паваленыя слупы ад ліхтароў, лавіруючы паміж кучамі шчэбеню і смецця, бурчэў:

—Шчыльнасць насельніцтва ў гэтай Германіі была, відаць, нішто сабе. Дзесяты горад за ноч. Толькі пустыя яны амаль усе! Уцякаюць усе ад нас — думаюць, дурні, мы такія ж галаварэзы, як іх брат...

Барадаты капітан, што сядзеў побач з шафёрам, карэспандэнт газеты І-га Беларускага фронту, паклаў раптам руку яму на плячо: а ну спыніся!

Ён выскачыў з «доджа» і падышоў да пад'езда чатырохпавярховага дома. На плітачым тратуары ляжаў, раскінуўшы рукі, чалавек у цывільным. Замест твару капітан убачыў крывавую маску.

Позірк капітана спыніўся на парадных дзвярах. І ў ёй кулявыя дзіркі, шмат дзірак. Ніз дзвярэй разбіты выбухам. Капітан адчыніў дзверы. На пляцоўцы ляжалі ўпокат трупы ў шынялях вермахта.

Вярнуўшыся да пакалечанага трупа на вуліцы, капітан нагнуўся, адхінуў

ТРЫБУНА чытачоў

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ. Я жыла з братам і супольна з ім працавала на спадчыннай гаспадарцы. Аднак ад часу, калі ён ажаніўся, пачаліся непаразуменні, і мы 5 год таму назад падзяліліся без суда. Я карысталася з участка зямлі абшарам каля 1,5 га, з часткі будынкаў і аднаго пакоя. Брат, які сплаціў сёстрам, мае 3/4 гаспадаркі і пагражае, што мяне з гаспадаркі зусім выганіць, бо падзел, які мы правялі, няважны, а ўся гаспадарка мае цэлыя 7 га і не можа быць падзелена, а тым больш будынкі. Ці можа ён гэта зрабіць?

АДКАЗ: Паколькі зямля паміж вамі падзелена, на аснове закону аб урэгуляванні ўласнасці сельскай гаспадаркі вы набылі права ўласнасці да выдзеленай часткі, з якой вы дагэтуль карысталіся. Прэзідыум павятовай рады нарадовай прыме ў гэтай справе пастанову і выдасць дакумент, сцвярджаючы вашу ўласнасць. Больш складанай з'яўляецца справа прысядзібнага ўчастка і будынкаў, якія знаходзяцца ў супольным карыстанні. Знесці супольнасць карыстання можа толькі суд, пры чым будынкаў на часткі дзяліць нельга, а праўдападобна, і сядзібы на два ўчасткі падзяліць нельга будзе. У гэткім выпадку суд можа прызнаць сядзібу і будынкі аднаму, прызнаючы другому сплату. Можа ён таксама адмовіць рабіць падзел, пакідаючы сітуацыю, якая існуе цяпер.

ЯК РОБЯЦЬ КАЛЁНІІ?

Боўтрыкі — вёска не малая,
вакол сябе зямлю мае.
Зямлі многа і балота —
тут калёніі рабіць ахвота.

Вось мярнічы паявіўся,
чалавек высокі і чарнявы,
мондра ён падышоў да справы.

Зараз людзям заявіў,
што за водку
ніхто ў яго калёніі не купіў.

Людзі сталі меркаваці,
як жа тут хабор мярнічаму даці:
трэба ў канверт укласці
і дахаты яму паслаці.

Адзін гаспадар багаты
не схацеў браць калёніі каля хаты.
Штось сабе задумаў,
каб дастаць калёнію з лугам.

Так сабе абабраў,
каб ніхто яго не асмяяў.
Сталі людзі падзіваці,
што і швагер схацеў каля яго ўзяці.

Вось у вёсцы смех падняўся,
узяў і швагер здагадаўся:

То ж гэта шастуха-бядота
забрала мне палавіну балота.
Каб балота адабраць,
трэба брата з братоваю
з Беластока звалакаць.

Брат з братовую прыехаў
і балота не адабраў,
толькі брата асмяяў:
дзе ж ты, брат, калёнію ўзяў?
Ты ж мусіш буслаў гадаваць,
каб маглі з твае калёніі жабы выбіраць.
Не мог ты калёніі каля вёскі ўзяць?

І так брат брату не абмяняў,
толькі брата асмяяў і ў газету напісаў.
Няхай людзі чытаюць
і багатых гаспадароў ўспамінаюць.

Іван Гарод

крысо пінжака, ліпкага, зацвярдзелага, намацаў у кішэні нейкія паперы. Разгарнуў першы дакумент з пачкі — з нямецкім арлом, што ўчапіўся ў свастыку. На фатаграфіі — раскосыя вочы, скуласты грубаваты твар з чорнай чолкай, хмуры позірк прыжмураных вачэй. Нібыта рускі твар, а напісана «Казубоўскі, Фольксдойчэ...» Капітан кінуў дакументы на брук. Вецер падхапіў нейкую паперку, закруціў яе...

— Адкуль тут столькі мерцвякоў? — пачуўся голас шафёра.

— Не разумею. Бомбай, відаць, накрыла... А той на тратуары, у цывільным, — нашы, напэўна, здрадніка злавілі...

Яны зноў зайшлі ў пад'езд. А калі выйшлі, то ўбачылі: на каленях перад трупам схілілася дзяўчына з дзвюма вялікімі брызентавымі сумкамі, перакінутымі цераз вузкія плечы. Капітан бачыў і раней такія сумкі і пазнаў іх — дзяўчына была вядома радысткай... З-пад смешнага, какетлівага капялюшыка тырчэлі ўскалмачаныя светлыя валасы. Па курносым твары, па сінях і вяснушках цяклі слёзы, сіне-барвовыя распухлыя губы дрыжэлі і крывіліся. Ля куткоў рота ляглі тонкія, рэзкія маршчынкі...

Кнопка паглядзела на капітана строгімі вачыма, устала, папраўіла сумку з радыёстанцыяй і ціха сказала:

— Гэта Сярожа. Гэта савецкі разведчык Сяргей Казубоўскі...

(Працяг будзе)

КВАТЭРЫ ДЛЯ НАСТАЎНІКАЎ

Асветныя ўлады з Сямяціч многа ўвагі адводзяць справе забеспячэння настаўнікаў жыллёвымі кватэрамі. Як вядома, найбольш клопатаў з памяшканнямі маюць настаўнікі, якія працуюць у вясковым асяроддзі. Прыватныя кватэры не заўсёды бываюць адпаведнай якасці. Дагэтуль у Сямяціцкім павеце пабудавана 12 аднасямейных дамоў для настаўнікаў з драўляна-трысняговых элементаў, якія прадукуюцца ў Мікалайках. Кошт аднаго такога дома разам з санітарным і электрычным абсталяваннем складае суму 125 тыс. зл. Кватэра складаецца з трох пакояў, кухні і ванны.

Цяпер у такіх кватэрах жывуць настаўнікі ў Нурцы, Сямяцічах, Цеханоўцы, Вінных Хролах і Астражанах. Будуюцца яшчэ чатыры такія дамы.

Як бачым, такія кватэры танныя і добрыя. Таму ініцыятыва школьных улад з Сямяціч карыстаецца вялікім зацікаўленнем. (яц)

Дарагое Сэрцайка!

Мне 26 год, жыву ў невялікай вёсцы П. Працую разам з бацькамі на гаспадарцы, але апрача таго яшчэ і шыю, бо я краўчыха. Праца на гаспадарцы, як вядома, цяжкая. Але я пастанавіла жыццё сваё аблегчыць, а гэта такім спосабам, што думаю выйсці замуж не на вёску а ў горад. Многа я ўжо мела хлопцаў, якія хацелі са мной жаніцца, але ўсе яны працуюць на гаспадарцы. Ніводзін з іх не хоча ісці ў горад. Нядаўна я пазнаёмілася з Янкам, які працаваў з маім братам у суседняй вёсцы трактарыстам. Янак мне вельмі падабаецца. Ён высокі, прыстойны хлапец, толькі што малодшы за мяне на 2 гады. Гаварыў мне, што будзе працаваць у горадзе шафёрам, што калі пажэнімся — будзем жыць у горадзе. Але вось што мяне непакоіць. Янак прызнаўся, што яго заробкі не вельмі вялікія.

Дарагое Сэрцайка, парай, што мне зрабіць, ці выйсці за яго замуж, ці пачакаць кагосьці другога, бо баюся, што пры такіх малых заробках мы ў горадзе не пражывем.

Валя з Гайнаўшчыны

Валя! Пішаш, што Янак табе падабаецца — гэта найбольш істотнае. Што ён крыху малодшы, гэта дробязь, у жыцці не мае значэння. Добра, што глядзіш і на матэрыяльны бок. Але ж вы маладыя — абжывецеся. Пакінуць хлопца, якога кахаеш, толькі таму, што невялікая яго зарплата, і чакаць нейкага «багача», які калісьці з'явіцца або і не? — Не раю. Скуль пэўнасць, што спадабаецца ён табе? А страчанага не вернеш. Калі задумала ты жыць у горадзе, дык не значыць гэта, што будзеш сядзець бясчынна і лічыць толькі на мужавы грошы. Ты ж маеш фах — у горадзе даволі добра платны. Важна тут будзе таксама твая гаспадарнасць. А наогул перад вамі ўсё жыццё: можна ж, вучыцца і рабіць кар'еру.

Жадаю ўсяго найлепшага!

Сэрцайка

На школьным панадворку ў Паўлах (Бельскі павет). Фота Я. Цялушэцкага.

БУДЗЕ СВЯТЛО

Якую вялікую ролю і значэнне ў нашым штодзённым жыцці выконвае электрычны ток, аб гэтым, мусіць, нікому многа расказваць не трэба. Сёння ўсё: тэлевізары, радыёпрыёмнікі, пралькі і іншыя «дробязі» першай патрэбы не існавалі б без электрычнай энергіі. Многія нашыя гаспадары маюць таксама і электрычныя рухавікі, якімі рэжуць дровы і сечку. Святло ў штодзённым жыцці дае вялікую дапамогу і прыемны адпачынак пасля цяжкай сялянскай працы. Сяляне вельмі задаволены гэтым і моцна нервуюцца, калі часам на момант святла не стане. Тады кожны заўважае, як нам патрэбна электрычная энергія.

Наша дзяржава таксама гэта добра разумее і стараецца, каб у кожнай сялянскай хаце свяціла электрычная лямпачка.

Аднак ёсць у нас некаторыя, як гэта гаворыцца, «забітыя дошкамі» вёскі, якія яшчэ дагэтуль не электрыфікаваны.

У грамадзе Нараўка, што ў Гайнаўскім павеце, ёсць іх некалькі. Невялікія вёскі Лесна, Забрады, Баравыя, Семенякаўшчызна, Баб'я Гара і хутары самой Семяноўкі карыстаюцца яшчэ колішнім спосабам асвятлення хат — нафтавай лямпай. З дабрадзейства электрычнай энергіі дасюль ім не давялося карыстацца.

Але неўзабаве і ў іх «адкрыецца акно на свет», ды пасянеюць сялянскія хаты і вуліцы. Праводзіліся ўжо і тут уступныя памеры для правядзення электрычнасці. Ужо ў гэтым годзе распачынаюцца ў гэтым напрамку першыя працы.

Сяляне гэтых вёсак тым моцна ўсхваляваны і чакаюць толькі гэтага дня, калі і тут зазвіняць сталёвыя жылы.

Нарэшце і ў іх будзе святло!

Міхась Гаротны

АВЕЧКІ І ДЗЕЦІ

Мяне, як заўсёды цікавяць навіны суседзяў і далейшых. Люблю нават паслухаць чужыя размовы, каб пасля можна было з другімі пагаварыць. Нядаўнэ ў Нарве на фэсце падслухала гутарку дзвюх жанчын. Была гэта Базылёва Параска з Патокі і Самылёва Агата з Гвознае. Зараз, сустрэўшыся, пацалаваліся, аж лёскат рэхам над рэчкай пракаціўся, абцерлі губы з размазанае памадкі і давай гаварыць. Адразу пачалі пра дзяцей. Ну, думаю, нічога дзіўнага, бо ў Параскі ўнукаў, што і на грузавік на ўбярэш. Далей, чую, школу ўспамінаюць. Падышла і я па старой бабскай прывычцы, ды пытаю, у чым справа. «Ой, даражэнькія, — кажа Параска. — Можа чыталі ў «Ніве», як калісь подварскі войт тапіўся на дарозе з Патокі да Тапалян. Аднак нічога не памагло, ніхто дарогай не заняўся і па сённяшні дзень. Цяпер усе дзеці кожны дзень, ідучы ў школу, купаюцца. Пісалі мы ўсюды, нават да старшыні павятовай рады, але ён не прыехаў, пэўна баяўся, каб не ўтапіцца». Агата іранічна ўсміхнулася і зараз заявіла: «Штось тут не так. У нас у Гвознай ідзе ўсё, як па масле. Такую жвіровачку робяць, што люба паглядзець. Што праўда, тудой, дзе робяць жвіроўку, ніхто ніколі не ехаў і ехаць не будзе, але авечкі кожны дзень ганяем. Цяпер, як равамі акапалі і высыпалі, дык авечкі не разбягаюцца. Спакойна ідуць, хвалячы дарожныя ўлады. Гаспадары, што праўда, часта праклінаюць, бо да палоскі праз роў не даедзеш і мусіш рабіць крут 2 км. Аднак больш пахвал, чым праклёнаў, бо авечак большая колькасць, чым пакрыўджаных гаспадароў». Паслухала я і падумала: як гэта ёсць на божым свеце?! Даражэй цэняцца гвозненскія авечкі ад патоцкіх дзяцей.

А як вы, панове дарожныя начальнікі і другія з адміністрацыі, сабе думаеце?

Суседка Міхаліна

Ліля Грыгарук, Бельск. Вершы «Яна косы свае распусціла» і «Мая краіна» пастараемся надрукаваць у «Парнасіку».

Міхась Гаротны. Верш «Каханай» надрукуем у «Парнасіку».

Міхась Шаховіч, Варшава. «Дзявочую песню» і «Не забуду, што я беларус» надрукуем у «Парнасіку».

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі
„Droga przez cmentarz" (radz.), „On nie chciał zabijać" (radz.), „Dom na rozstajach" (radz.), „Dzika Elżbieta" (czeski), „Zaduszki" (polski), 14—19.

Нараўка
„Akcja „Brutus" (polski), „Narkotyk" (franc.), 15—19.

Нарва
„Przyjęcie" (rumuński), „Aleksander Newski" (radz.), 15—19.

Чыжы
„Nie można żyć we troje" (ang.), „Prawdzie w oczy" (polski), 15—19.

Дубічы Царкоўныя
„Cena odwagi" (bułg.), „Biały niedźwiedź" (polski), 15—19.

Арэшкава
„Trudne godziny" (radz.), „Jutro przestaniesz umierać" (radz.), 18—19.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Kamo znany osobiście" (radz.), „Kamo Niebezpieczna misja" (radz.), 15—19.

Орля
„Podróż za jeden uśmiech" (polski), „Jestem niewiernym mężem" (francuski), 15—19.

Райск
„Rycerz szklanego ekranu" (węgier.), „Horyzont" (węgierski), 15—19.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Hugo i Józefina" (szwedz.), „Dzikie dziecko" (franc.), „Śledztwo w sprawie obywatela poza wszelkim podejrzeniem" (włoski), 14—19.

Шудзялава
„Kochana ciocia Sarika" (węgierski), „Seksolatki" (polski), 15—19.

Янаў
„Nie lubie poniedziałku", (polski), 15—19

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц
„Dzień ostatni, dzień pierwszy", (radz.), „Cierpkie wino", (radz.), „Gwieździsty bilet". (radz.), „Most" (radz.), „12 Krzeseł" (radz.), 14—19.

Мельнік
„Dziewczęta", (radz.), „Człowiek, który wątpi", (radz.), „Siódmy rok miłości" (NRD), „Polowanie na muchy", (polski), 14—19.

Мілейчыцы
„Człowiek bez paszportu", (radz.), „Śmierć Ipu" (rumuński), „Zdradzieckie gry miłosne" (czeski), 14—19.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя
„Żandarm z gór" (bułg.), „Trzecia część nocy" (polski), 15—19.

Новы Двор
„Dzięcioł" (polski), „Ściana czarownic" (polski), 15—19.

Ніва

Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 6.811 T-3

З савецкага гумару

ПАДВЁЗ

Каля сельмага стаіць матацыкл. Гаспадар матацыкла побач. Ён намагаецца прыкурыць цыгарэтку — вецер перашкаджае. У гэты час падыходзіць яго даўні сябра.

— Здароў, Пятро!

— Здароў, Анісім!.. Куды кірунак маеш?

— Да Вераскоў спяшаюся, там брыгадзір мяне чакае. Можа падкінеш?

— Раз плюнуць! Сядай!..

— А ты, Пятро, крышачку падвесяліўся, чарнілам падфарбаваўся. Аўтаінспектара не баішся?

— А чаго мне яго баяцца? Машына спраўная, правы ў кішэні. Сядай!

Пятро завёў матацыкл. Сеў. За яго спіной прымайстраваўся Анісім. Матацыкл злосна фыркнуў, як наравісты конь, і вопрамецію рынуўся ад сельмага на палявую дарогу...

На глыбокіх калдобінах машына весела, нібыта малады козлік, падскоквала ў гору, энергічна круціла ярэднім колам то ўправа, то ўлева і з кожнай мінутай набіралася яшчэ большай бадзёрасці.

— Цішэй, Пятро! Дых займае! — прасіўся Анісім.

— І-і-і-і-э-э-х! давязу!

— Пятро, суніміся, я лепш пехатою дадыбаю, — маліўся Анісім.

— Давязу, а потым супынюся!..

Матацыкл раптам крута вільнуў убок... Анісімавая белая шапка зрабіла ў паветры неверагодны піруэт і ўпала ззаду матацыкла. Сам Анісім ляжаў на левым баку дарогі, а Пятро на правым. Матацыкл ёмка ўсеўся на спіне свайго гаспадара і адчайна круціў коламі...

Анісім падняўся, абтрос штаны і ашалелымі вачыма глядзеў на Пятра. А той выкарабкаўся з-пад матацыкла, але не асіліўся стаць на ногі — стаяў на чацвярэньках.

— Прасіў жа як чалавека — спыніся...

— Да-а-вя-зу...

І абодвух іх павезлі... ў бальніцу.

Міхась Пянкрат

НІЎКА

— Вы, вядома, можаце мець уласныя погляды, але каб яны не разыходзіліся з маімі!

«КУЛЬТУРНЫ»

Твар, як масла з тварагом,
Зграбны ён з фігуры,
Ёсць, што хочаш у яго,
Ды няма культуры.

Валасы — кудлаты сноп,
Барада звісае.
Ні то рабін, ні то поп —
Ліха яго знае?

Капялюш прымяў зусім,
У куртцы сорак бляшак,
Каб здаваліся усім —
Вопратка не наша.

Што ні слова, то жаргон...
Дзе ж ты мова — маці?!
Калі гаркне, сто варон
Пудзіцца на хаце.

Без вучобы і без кніг
Гэткая натура
Перахоплівае ў міг
Танную «культуру».

Станіслаў Шушкевіч

Талавалома

На якія чатыры часткі трэба разрэзаць гэту фігуру, каб скласці з іх квадрат?

Адказ на заданне з папярэдняга нумара:

ЧАМУ

Разважляюць двое мужчын:
— Чаму ты ажаніўся з жанчынаю, якая старэй за цябе на дваццаць гадоў?
— Яна не дала мне закончыць сказ, калі я прасіў рукі яе дачкі.

ПАДАРУНАК

У дзень нараджэння мужа жонка гаворыць яму з другога пакоя:
— Ты нават не здагадваешся, які падарунак я купіла на твой дзень нараджэння.
— Зараз гляну!
— Пачакай крыху, я апрану яго.

Вага ўзята!

ДЗІВА

— Я прапісаў вам курыць толькі па адной цыгарэце пасля ежы. І вось вы цудоўна выглядаеце, прыкметна папраўцелі.

— Дзіва што! Я ж ем цяпер дзесяць разоў у дзень.

ЗНАХОДЛІВЫ

З пажару вынеслі клетку з папугаем.

— Чаму ты весела смяўся? — спыталі ў яго пажарнікі.

— Шчаслівым заўсёды дапамагаюць больш ахвотна, чым няшчасным, — адказаў Папугай.

СТАНОВІШЧА

— Ваша сямейнае становішча?

— Невыноснае.

— Кастусь, Вярні-і-ся...

АРЫЕНЦІРЫ

Па вуліцы ідзе добра падвыпіўшы пан і звяртаецца да дзяўчыны, што праходзіць міма:

— Скажыце, колькі ў мяне на лбе шышак?

— Тры, — спалохана адказвае дзяўчына.

— Дзякую, — прамармытаў п'яны, — значыць, да дому мне засталося яшчэ пяць ліхтарных слупоў...

У СЯМ'І ЧЫГУНАЧНІКА

Хлопчык невыразна вымаўляе літару «р». Маці практыкуецца з ім.

— Ігарок, скажы «рака».

— Лака.

— А хто жыве ў рацэ такі вусаты і клюшнямі?

— Не ведаю, — хлопчык паціскае плячыма.

— Хіба ж ты не чуў, як гавораць: «Калі... пад гарой свісне». Дык хто гэта?

— А-а-а. Калі палавоз свісне.

НА РЫБАХ

Ловіць Кастусь рыбу. Раптам учапіўся на кручок чорт. І давай ён Кастуся прасіць:

— Адпусці мяне, я чорт!

А той яму:

— У мяне дзяцей да чорта, дык з'ядуць і чорта!

— Адпусці мяне, я нячысты!

— У мяне такая жонка, што пачысціць! — адказаў Кастусь.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Яўгені Ляшэўскай і Анны Антанюк з Плёсак, Ірэны Бярозы, Колі Раманюка, Вані Кірызюка, Галіны Кур'яновіч, Валодзі Магрука, Яўгені Ігнацюк, Антаніны Хмур, Любы Ярашэвіч, Надзі Філіпюк і Кшыштафа Сташынскага з Беластока, Тосі Гермнюк, Галіны Бурыла, Антаніны Семянюк, Анны і Антаніны Навасельскіх з Грыгораўцаў, Паўла і Г. Мартынюкоў, Яна Стэпанюка і Анатоля Барташука з Грэдалёў, Альжбеты Лісоўскай з Белявіч і Анны Стэльмашук з Дублян змяшчаем

DO ZAKOCHANIA JEDEN KROK

Mijają dni, miesiące, mija rok
prawdziwe życie mija nas o krok.
I z tym nam dobrze jest i nie jest.
I niby nic nie dzieje się.
Świat nam nie wadzi, lecz przez cały czas
coś się gromadzi, coś dojrzewa w nas.
Co było ledwie nutką rzewną
zmienia się w pewność tego, że...

Do zakochania jeden krok,
jeden jedyny krok, nic więcej.
Do zakochania jeden krok,
trzeba go zrobić jak najprędzej.
Dopóki się zapala wzrok,
dopóki się splatają ręce,
dopóki kusi nocy mrok
do zakochania jeden krok (bis)

A potem znowu codzienności kurz.
I zakochanie też za tobą już.
I tylko jedno masz ze świata —
niezmienną pewność własnych wad.
A potem braku zdarzeń znów masz dość
I zamias marzeń znów się zjawia ktoś.
Ma imię, adres, kolor włosów
I już nie sposób oprzeć się...

Do zakochania jeden krok itd.

САМ ВІНАВАТЫ

— Таварыш старшыня! Піліп!
— Ну, чаго табе? І не Піліп, па-першае, а Піліп Кандратавіч.
— Слухай, Піліп Кандратавіч...
— І не слухай, а слухайце.
— Слухайце, Піліп Кандратавіч, твая...
— Не твая, а ваша!
— Слухайце, Піліп Кандратавіч, ваша карова здыхае.
— Што?! Ах ты, чорт! Чаго ж ты раней не сказаў!..

КУРЁЗЫ

СКОРАСЦЬ НАШАГА ВЕКА

У Бастоне, дзе, як і ў іншых амерыканскіх гарадах, частыя аўтамабільныя «заторы», былі наладжаны ў гадзіны «пік» гонкі веласіпедаў супраць аўтамабіляў. На сямікіламетровай трасе, што перасякае горад, у 21 заездзе з 25 перамаглі веласіпедысты.

ПАТРУЛЬ ДЛЯ АЛЬБАТРОСАЎ

Нярэдка да ўзбярэжжа Новай Зеландыі выносіць прыбоем марскіх птушак, якія ўпалі ад знясілення. Сярод іх сустракаюцца і рэдкія каштоўныя віды. У сувязі з гэтым у краіне з 1960 года была арганізавана служба берагавога патрулявання, прызначаная для дапамогі аслабелым птушкам.

РАЗМОВА ПА ДУШАХ

Уладальнік аднаго з бараў у Балтыморы (ЗША) устанавіў у сваім бары робата. І не таму, што падача спіртнога такі ўжо цяжкі занятак. Людзі, якія працавалі за стойкай, скардзіліся, што ім даводзіцца з месяца ў месяц выслухоўваць адны і тыя ж самыя размовы. Электронны бармен не толькі ўмела змешвае напіткі, але яшчэ падтрымлівае гутарку з кліентам. Асноўныя фразы закладзенай у яго праграмы наступныя: «І не кажыце, сэр!» «Так, я вас, вядома, паважаю, сэр!»

Попыт на такі прыбор, як кажуць, расце.

УСЯ РОТА НЕ Ў НАГУ...

Праверыўшы білеты ў вагоне поезда Цюрых—Брусель, кантралёр аб'явіў пасажырам, што ўсім ім трэба выйсці на бліжэйшым прыпынку, таму што яны селі не на той поезд. Пасажыры ў разгубленасці пакінулі вагон і стоўпіліся на пероне. Вось тут і высветлілася, што кантралёр па памылцы трапіў не ў той поезд.

Смяецца з намі

Людзі з цудоўным мінулым часта не разумеюць людзей з цудоўнай будучыняй.